

ต้นทุนและรายได้จากการเลี้ยงห่านจีน

ในการเลี้ยงห่านจีนเพื่อการค้า การบันทึกต้นทุนการผลิตเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะทำให้เจ้าของกิจการสามารถนำข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงเหล่านี้ไปทำการวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการจำหน่าย การป้องกันต้นทุนที่ไม่น่าจะเกิดและควบคุมต้นทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยต้องศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อต้นทุนการผลิต และอาศัยคำแนะนำจากผู้รู้หลาย ๆ ฝ่าย เจ้าของกิจการต้องตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา ข้อมูลต้นทุนที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้เจ้าของกิจการสามารถตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์มากขึ้น

ในการศึกษาต้นทุน และ รายได้เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์ผลตอบแทน ได้จำแนกออกเป็นกิจการ 4 ประเภท คือ

1. การเลี้ยงห่านเพื่อขายไข่พันธุ์ (Fertile Egg Production)
2. การฟักไข่ห่าน (Goose Egg Hatchery)
3. การเลี้ยงลูกห่าน - ห่านรุ่น (Gosling Production)
4. การขุนห่าน (Fattening)

การจำแนกประเภทต้นทุน

ต้นทุน หมายถึง "ทรัพยากรที่สามารถวัดเป็นตัวเงินได้ ที่จะต้องเสียไปเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ หรือสิ่งของตามความต้องการของกิจการ"¹ เนื่องจากคำว่า "ต้นทุน" มีความหมายกว้างมาก ถ้าไม่มีการขยายความให้ชัดเจนก็อาจจะทำให้เข้าใจความหมายผิดไป ฉะนั้น

---

¹ กัญญา นวลแข, ดวงมณี โกมารทัต, มล.วรกัลยา วัฒนสินธุ์, คนุชา คุณพนิชกิจ, ต้นทุน : แนวความคิด : การประยุกต์ (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529)

คำว่าต้นทุน จึงต้องมีคำขยายความต่อท้ายเพื่อให้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ต้นทุนคงที่ ต้นทุนแปรได้ เป็นต้น และจะได้นำข้อมูลต้นทุนไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง โดยปกติจะมีการแยกประเภทของต้นทุนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของต้นทุน

พฤติกรรมต้นทุน คือ รูปแบบและลักษณะของต้นทุนว่าเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรในสถานการณ์ของธุรกิจที่แตกต่างกัน เมื่อเข้าใจรูปแบบและลักษณะของต้นทุนแล้ว ก็สามารถประมาณค่าของต้นทุนได้ต่อไป ซึ่งรวมทั้งสามารถพยากรณ์ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อีกด้วยการเข้าใจดังกล่าวข้างต้นจะมีประโยชน์ต่อฝ่ายจัดการอย่างยิ่งในการวางแผนและควบคุมการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ¹

ต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ต้นทุนประเภทรายจ่ายลงทุน (Capital Expenditures) หมายถึง รายจ่ายที่จะให้ประโยชน์ต่อกิจการมากกว่าหนึ่งงวดบัญชีและเรียกรายจ่ายประเภทนี้ว่า "สินทรัพย์" เมื่อนำสินทรัพย์มาใช้งาน ต้นทุนของบริการที่ได้รับจากสินทรัพย์นั้นในงวดหนึ่ง ๆ จะนำมาคิดเป็นรายจ่ายประจำงวด ² ต้นทุนประเภทรายจ่ายลงทุนสำหรับการเลี้ยงท่าน ได้แก่ โรงเรือน เครื่องฟักไข่ ถังผสมอาหาร เป็นต้น

2. ต้นทุนประเภทรายจ่ายประจำ ³ (Revenue Expenditure) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดรายได้หรือผลประโยชน์ในปีที่ค่าใช้จ่ายนั้นเกิดขึ้น ค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะนำไปหักจากรายได้เพื่อหากำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงานในปีนั้น ๆ ได้ทั้งจำนวน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ต้นทุนคงที่ (Fixed Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นจำนวนคงที่สำหรับปริมาณการผลิตจนถึงระดับหนึ่ง ภายในระดับการผลิตนั้นไม่ว่าปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นหรือ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11-12.

² เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ศาสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 15.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15-16.

ลดลงค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะมีจำนวนคงที่และต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะลดลงเมื่อปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น และในทางกลับกันต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตจะสูงขึ้นเมื่อปริมาณการผลิตลดลง รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละชนิดจะได้กล่าวต่อไปในแต่ละประเภทกิจการ

2.2 ต้นทุนแปรได้ (Variable Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงโดยมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณการผลิต และต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะคงที่ไม่ว่าการผลิตจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง

ต้นทุนแปรได้อาจจะไม่เปลี่ยนเป็นแบบเส้นตรง แต่อาจเปลี่ยนตามแบบเส้นหัก (Piecewise Linear Cost) หรือเปลี่ยนตามแบบเส้นโค้ง (Curvilinear Cost) ในทางปฏิบัติวิธีที่ดีที่สุดในการศึกษาต้นทุนแปรได้ว่าเปลี่ยนไปในรูปใดโดยการเก็บข้อมูลและเขียนกราฟ ¹

ต้นทุนแปรได้ อาจแบ่งเป็นรายละเอียดดังนี้ ²

2.2.1 ต้นทุนแปรได้โดยตรง (Direct Variable Costs) ซึ่งแสดงความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างต้นทุนวัตถุดิบและค่าแรงกับปริมาณการผลิต เมื่อปริมาณการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ต้นทุนวัตถุดิบและค่าแรงก็จะเพิ่มในอัตราเดียวกัน และเมื่อปริมาณการผลิตลดลง ต้นทุนวัตถุดิบและค่าแรงก็จะลดลงด้วย

2.2.2 ต้นทุนแปรได้ทางอ้อม (Indirect or Overhead Costs) จะแปรตามปริมาณการผลิต แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการผลิตและผลิตภัณฑ์จะเห็นได้ไม่ชัดเจน ตัวอย่างของต้นทุนแปรได้ทางอ้อมก็คือ ต้นทุนค่าน้ำมันหล่อลื่น ค่าวัสดุในการซ่อมแซม ค่าน้ำประปา และค่าไฟฟ้า เป็นต้น ต้นทุนแปรได้ทางอ้อมเหล่านี้จะไม่แปรตามปริมาณการผลิตในอัตราส่วนเดียวกัน ทั้งนี้เพราะกิจการอาจต้องใช้ต้นทุนแปรได้ทางอ้อมนี้จำนวนหนึ่งเพื่อเตรียมการผลิต แม้ว่าโดยแท้จริงแล้วจะมีได้มีการผลิตเกิดขึ้นเลย

¹ กัญญา นวลแข, ดวงมณี โกมารทัต, มล.วรกัลยา วัฒนสินธุ์, คนุชา คุณพนิชกิจ, ต้นทุน : แนวความคิด : การประยุกต์, หน้า 15.

² เรื่องเดียวกัน

เพื่อให้การคำนวณต้นทุนเป็นไปในหลักการเดียวกันและชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้แยกต้นทุนแต่ละชนิดเป็นต้นทุนที่จ่ายเป็นเงินสดและต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายเป็นเงินสด

ต้นทุนที่จ่ายเป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายของปัจจัยการเพาะเลี้ยงต่าง ๆ ที่เกษตรกรซื้อ หรือ เข้ามาเป็นเงินสด เงินเชื่อ

ต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายเป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ได้จากการประเมินการใช้ปัจจัยการเพาะเลี้ยงของเกษตรกรเอง โดยถือตามราคาของสินค้าหรืออัตราค่าจ้างในท้องถิ่นนั้น เช่น ค่าแรงงานในครัวเรือน ค่าอาหารที่ปล่อยทานไปกินตามทุ่งนา ค่าใช้ที่ดิน เป็นต้น

ค่าแรงงานประจำ หมายถึง ลูกจ้างที่เจ้าของกิจการจ้างให้ทำงานประจำ หรือ แรงงานในครัวเรือนโดยจ่ายค่าจ้างเป็นรายเดือน

ค่าแรงงานในครัวเรือน หมายถึง แรงงานของหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือนที่มีส่วนช่วยในการเลี้ยงทาน การประเมินค่าแรงงานในครัวเรือน คิดตามอัตราค่าจ้างรายเดือนในท้องถิ่นนั้น

ค่าแรงงานชั่วคราว หมายถึง ลูกจ้างที่เจ้าของกิจการจ้างให้ทำงานเพียงครั้งคราวสำหรับกิจการ เช่น พนักงานท้าวคั้น พนักงานฉีกยา เป็นต้น

ค่าซ่อมแซม หมายถึง ค่าบำรุงรักษาเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงทาน โดยการซ่อมแซมจะไม่มีผลต่อการขยายอายุการใช้งานของเครื่องจักร และอุปกรณ์นั้น ๆ

ค่าเสื่อมราคา¹ หมายถึง มูลค่าของทรัพย์สินถาวรที่มีตัวตนที่ตัดเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีต่าง ๆ ตามหลักการบัญชี

ค่าใช้ที่ดิน หมายถึง ค่าภาษีที่ดินและค่าเช่าที่ดินที่เช่าจากผู้อื่น และค่าเช่าที่ดินของตนเอง โดยประเมินจากค่าเช่าที่ดินในท้องถิ่นนั้น ๆ ต่อไร่ ต่อปี

---

¹ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, ศัพท์บัญชี, ฉบับเดือนมิถุนายน 2528, หน้า 11.

ต้นทุนและรายได้จากการเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธ์

การศึกษาต้นทุนและรายได้จากการเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธ์ ศึกษาในลักษณะสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยง ทัศนทั้งหมดที่รวบรวมขึ้นเป็นต้นทุนที่ได้จากแหล่งเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธ์ที่สำคัญ คือ ฟาร์มบริเวณตลาดใหม่ ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการจำนวน 5 ฟาร์ม ขนาดฟาร์มการเลี้ยงตั้งแต่ 5,000 ตัวขึ้นไป ศึกษาเกี่ยวกับรายจ่ายลงทุน รายจ่ายประจำและรายได้ที่เกิดขึ้นในปีการเลี้ยง 2529 เท่านั้น โดยนำมาคำนวณต้นทุนและรายได้จากการเลี้ยงห่านต่อฟาร์มด้วยวิธีการถ่วงเฉลี่ยตามจำนวนฟาร์มของตัวอย่าง นอกจากนี้ยังได้คำนวณต้นทุนของไขพันธ์ต่อฟองด้วย

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนห่านของฟาร์มตัวอย่าง และเฉลี่ยต่อฟาร์มการเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธ์

ลำดับฟาร์ม จำนวน (ตัว)	1	2	3	4	5	รวม (ตัว)	จำนวนเฉลี่ย ต่อฟาร์ม (ตัว/ฟาร์ม) ²
ห่านเก่าต้นปี	8,000	9,000	6,500	4,700	6,000	34,200	6,840
ห่านใหม่ที่ซื้อ	2,000	2,000	1,200	800	2,500	8,500	1,700
ห่านรวมระหว่างปี	10,000	11,000	7,700	5,500	8,500	42,700	8,540
ห่านตาย	700	700	300	360	300	2,360	472
ห่านปลดขาย	1,800	300	1,900	335	1,200	5,535	1,107
ห่านปลายงวด	7,500	10,000	5,500	4,805	7,000	34,805	6,961

ที่มา : จากการสอบถามเจ้าของฟาร์มตัวอย่าง

1 จากการสัมภาษณ์

$$\begin{aligned}
 2 \text{ จำนวนห่านเฉลี่ยต่อฟาร์ม} &= \frac{\text{ผลรวมจำนวนห่านของฟาร์มตัวอย่าง}}{\text{ผลรวมจำนวนฟาร์มตัวอย่าง}} \\
 &= \frac{42,700}{5} = 8,540 \text{ ตัว}
 \end{aligned}$$

จากผลการคำนวณปรากฏว่าการเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์มีจำนวนห่านเฉลี่ยฟาร์มละ 8,540 ตัว ประกอบด้วยห่านเก่ายกมาต้นปีเฉลี่ยฟาร์มละ 6,840 ตัว ห่านใหม่ซื้อในปี 2529 เฉลี่ยฟาร์มละ 1,700 ตัว มีห่านคงเหลือปลายงวดยกไปปีหน้าเฉลี่ยฟาร์มละ 6,961 ตัว โดยมีห่านตายเฉลี่ยฟาร์มละ 472 ตัว ห่านหมคอายุปลดขายเฉลี่ยฟาร์มละ 1,107 ตัว (ตารางที่ 3.1) ต้นทุนการเลี้ยงเฉลี่ยฟาร์มละ 1,738,442.07 บาท แบ่งเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดฟาร์มละ 1,463,505.24 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดฟาร์มละ 274,936.83 บาท แต่เนื่องจากการเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์มีผลพลอยได้จากการจำหน่ายห่านปลดขาย ไขลม ไข่ขาวและขนห่านเฉลี่ยฟาร์มละ 126,286.20 บาท ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนการเลี้ยงลดลงเหลือฟาร์มละ 1,612,155.87 บาท โดยแบ่งเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดฟาร์มละ 1,337,219.04 บาทหรือร้อยละ 76.92 ของต้นทุนการเลี้ยงก่อนหักต้นทุนลดลงและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดฟาร์มละ 274,936.83 บาทหรือร้อยละ 15.82 ของต้นทุนการเลี้ยงก่อนหักต้นทุนลดลง และมีต้นทุนไขพันธุ์เฉลี่ยฟาร์มละ 11.22 บาท (ตารางที่ 3.2) ผลผลิตเฉลี่ยฟาร์มละ 143,669 ฟองก่อให้เกิดรายได้จากการเลี้ยงเฉลี่ยฟาร์มละ 1,775,657.60 บาทหรือ เฉลี่ยฟาร์มละ 12.36 บาท (ตารางที่ 3.12) โดยมีส่วนประกอบของต้นทุนดังนี้ (ตารางที่ 3.2)

1. ต้นทุนแปรได้ ได้แก่ ค่าพันธุ์ ค่าอาหาร ค่ายา ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมันและแก๊ส ค่าวัสดุไฟฟ้า ค่าซ่อมแซม ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดและค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้ มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 1,542,833.26 บาทหรือร้อยละ 88.75 ของต้นทุนก่อนหักต้นทุนลดลง แบ่งออกเป็นต้นทุนแปรได้ที่เป็นเงินสด 1,420,264.44 บาทหรือร้อยละ 81.70 ของต้นทุนก่อนหักต้นทุนลดลง และต้นทุนแปรได้ที่ไม่เป็นเงินสด 122,568.82 บาทหรือร้อยละ 7.05 ของต้นทุนก่อนหักต้นทุนลดลง คิดเป็นต้นทุนแปรได้ฟาร์มละ 10.74 บาท ซึ่งในจำนวนนี้เป็นต้นทุนแปรได้ที่เป็นเงินสดฟาร์มละ 9.89 บาท และไม่เป็นเงินสดฟาร์มละ 0.85 บาท ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1.1 ค่าพันธุ์ เป็นต้นทุนที่มากเป็นอันดับ 2 รองจากค่าอาหาร เฉลี่ยฟาร์มละ 139,047.84 บาทหรือฟาร์มละ 0.97 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.00 ของต้นทุนก่อนหักต้นทุนลดลง ประกอบด้วย (ตารางที่ 3.3)

1.1.1 ค่าพันธุ์ห่านเก่า¹ เฉลี่ยฟาร์มละ 97,128 บาทหรือร้อยละ 69.85 ของค่าพันธุ์ระหว่างปี²

1.1.2 ค่าพันธุ์ห่านใหม่³ เฉลี่ยฟาร์มละ 25,028 บาท หรือ ร้อยละ 18.00 ของค่าพันธุ์ระหว่างปี

1.1.3 ค่าพันธุ์ห่านตาย⁴ เฉลี่ยฟาร์มละ 16,891.84 บาท หรือ ร้อยละ 12.15 ของค่าพันธุ์ระหว่างปี

ตารางที่ 3.3 แสดงค่าพันธุ์ห่านระหว่างปี ในการเลี้ยงห่านไขพันธุ์ (หมายเหตุ หน้า 33-36)

ลำดับฟาร์มที่	ค่าพันธุ์ห่านเก่า (บาท/ปี)	ค่าพันธุ์ห่านใหม่ (บาท/ปี)	ค่าพันธุ์ห่านตาย (บาท/ปี)	ค่าพันธุ์ระหว่างปี (บาท/ปี)
1	113,600.00	30,000.00	25,130.00	168,730.00
2	127,800.00	30,000.00	25,105.50	182,905.50
3	92,300.00	16,800.00	10,626.00	119,726.00
4	66,740.00	11,840.00	12,859.20	91,439.20
5	85,200.00	36,500.00	10,738.50	132,438.50
รวม	485,640.00	125,140.00	84,459.20	695,239.20
เฉลี่ยต่อฟาร์ม	97,128.00	25,028.00	16,891.84	139,047.84
อัตราร้อยละ	69.85	18.00	12.15	100.00

1 ค่าพันธุ์ห่านเก่า หมายถึง ค่าพันธุ์ห่านที่มีอยู่ต้นปีก่อนซื้อห่านเพิ่มเฉลี่ยต่อปี

2 ค่าพันธุ์ระหว่างปี = ค่าพันธุ์ห่านเก่า + ค่าพันธุ์ห่านใหม่ + ค่าพันธุ์ห่านตาย

3 ค่าพันธุ์ห่านใหม่ หมายถึง ค่าพันธุ์ห่านที่ซื้อเพิ่มเมื่อต้นปีเฉลี่ยต่อปี

4 ค่าพันธุ์ห่านตาย หมายถึง ค่าพันธุ์ห่านที่ตายก่อนปลดขยายในปีที่ 5 เฉลี่ยเป็นต้นทุน

ค่าพันธุ์สำหรับปีต่อ ๆ ไป

หมายเหตุ

เนื่องจากเกษตรกรจะซื้อห่านอายุ 3-4 เดือนมาเพิ่มทุกปี เลี้ยงจนกระทั่งอายุ 5 ปี จากนั้นจะคัดขาย การซื้อเพิ่มจะเพิ่มในจำนวนเท่ากับจำนวนห่านที่คัดขายและตายเพื่อให้ได้จำนวนเท่ากับจำนวนที่มีอยู่เมื่อต้นปีก่อนคัดห่านขายและตาย เกษตรกรจะทำเช่นนี้ทุกปี ในการคำนวณจะเฉลี่ยค่าพันธุ์เท่า ๆ กันทุกปี เป็นเวลา 5 ปี ดังนั้นการแบ่งต้นทุนค่าพันธุ์ห่านออกเป็นค่าพันธุ์ห่านระหว่างปีต้องแบ่งค่าพันธุ์ห่านทั้ง 3 ส่วน คือ

1. ค่าพันธุ์ห่านเก่า แบ่งต้นทุนออกเป็นต้นทุนค่าพันธุ์ห่านเก่าต่อปี ดังนี้

ลำดับ ฟาร์มที่	จำนวนห่านเก่า ¹ (ตัว)	ราคาต่อตัว ² (บาท/ตัว)	ค่าพันธุ์ห่าน ที่ได้มา (บาท)	จัดสรรค่าพันธุ์ห่าน เก่าต่อปี (บาท/ปี)
1	8,000	71	$8,000 \times 71 = 568,000$	$\frac{568,000}{5} = 113,600$
2	9,000	71	$9,000 \times 71 = 639,000$	$\frac{639,000}{5} = 127,800$
3	6,500	71	$6,500 \times 71 = 461,500$	$\frac{461,500}{5} = 92,300$
4	4,700	71	$4,700 \times 71 = 333,700$	$\frac{333,700}{5} = 66,740$
5	6,000	71	$6,000 \times 71 = 426,000$	$\frac{426,000}{5} = 85,200$
รวม	34,200		2,428,200	485,640

¹ จากตารางที่ 3.1

² จากการสัมภาษณ์

2. ค่าพันธุ์ห่านใหม่ แบ่งต้นทุนออกเป็นต้นทุนค่าพันธุ์ห่านใหม่ ดังนี้

ลำดับ ฟาร์มที่	จำนวนห่านใหม่ ¹ (ตัว)	ราคาต่อตัว ² (บาท/ตัว)	ค่าพันธุ์ห่าน ที่ได้มา (บาท)	จัดสรรค่าพันธุ์ห่าน ใหม่ต่อปี (บาท/ปี)
1	2,000	75	$2,000 \times 75 = 150,000$	$\frac{150,000}{5} = 30,000$
2	2,000	75	$2,000 \times 75 = 150,000$	$\frac{150,000}{5} = 30,000$
3	1,200	70	$1,200 \times 70 = 84,000$	$\frac{84,000}{5} = 16,800$
4	800	74	$800 \times 74 = 59,200$	$\frac{59,200}{5} = 11,840$
5	2,500	73	$2,500 \times 73 = 182,500$	$\frac{182,500}{5} = 36,500$
รวม	8,500		625,700	125,140

3. ค่าพันธุ์ห่านตาย เนื่องจากห่านตายก่อนอายุ 5 ปี ต้นทุนของห่านที่ตายจึงต้องนำมาเฉลี่ยเป็นต้นทุนการเลี้ยงห่านทั้งสิ้นก่อนปลดขายเมื่อครบ 5 ปี จากการสอบถามจำนวนห่านตายโดยเฉลี่ยมีอายุทุกขนาดจำนวนเท่า ๆ กันเช่นฟาร์มที่ 1 มีจำนวนห่านตายทั้งหมด 700 ตัว ดังนั้นห่านที่ตายอายุ 1 ปี จำนวน 175 ตัว อายุ 2 ปี จำนวน 175 ตัว อายุ 3 ปี จำนวน 175 ตัว และอายุ 4 ปี จำนวน 175 ตัว ต้นทุนเฉลี่ยตัวละ 71.80 บาท

¹ จากตารางที่ 3.1

² จากการสัมภาษณ์

การคำนวณต้นทุนค่าพันธุ์ห่านเฉลี่ยต่อตัว เป็นดังนี้

ลำดับ ฟาร์มที่	จำนวนห่าน (ตัว)			ค่าพันธุ์ห่านที่ได้มา (บาท)			เฉลี่ยต่อตัว ¹ (บาท/ตัว)
	ห่านเก่า	ห่านใหม่	รวม	ห่านเก่า	ห่านใหม่	รวม	
1	8,000	2,000	10,000	568,000	150,000	718,000	71.80
2	9,000	2,000	11,000	639,000	150,000	789,000	71.73
3	6,500	1,200	7,700	461,500	84,000	545,500	70.84
4	4,700	800	5,500	333,700	59,200	392,900	71.44
5	6,000	2,500	8,500	426,000	182,500	608,500	71.59
รวม	34,200	8,500	42,700	2,428,200	625,700	3,053,900	71.52

จากนั้นสามารถคำนวณค่าพันธุ์ห่านตายได้จากสูตร ดังนี้

$$\text{ค่าพันธุ์ห่านที่ตายอายุ } X \text{ ปี} = (\text{จำนวนห่านที่ตาย} \times \text{ราคาเฉลี่ยต่อตัว}) \times \frac{(5-X)}{5} \text{ (บาท)}$$

ตัวอย่างเช่น ฟาร์มที่ 1 ค่าพันธุ์ห่านที่ตายอายุ 1 ปี = $(175 \times 71.80) \times \frac{4}{5} = 10,052$ บาท

" " 2 ปี = $(175 \times 71.80) \times \frac{3}{5} = 7,539$ บาท

" " 3 ปี = $(175 \times 71.80) \times \frac{2}{5} = 5,026$ บาท

" " 4 ปี = $(175 \times 71.80) \times \frac{1}{5} = 2,513$ บาท

รวมค่าพันธุ์ห่านตายของฟาร์มที่ 1 = 25,130 บาท

สำหรับค่าพันธุ์ห่านตายของฟาร์มอื่น ๆ คำนวณเช่นเดียวกัน ให้ผลลัพธ์ดังนี้

$$^1 \text{ ค่าพันธุ์ห่านเฉลี่ยต่อตัว} = \frac{\text{ค่าพันธุ์ห่านรวมที่ได้มา (บาท/ตัว)}}{\text{จำนวนห่านรวม}}$$

ลำดับ พาร์มที่	จำนวนท่านตาย	จำนวนท่านตายที่อายุต่างๆ (ตัว)				ค่าพันธุ์ท่านตายตามอายุ (บาท)				
		1 ปี	2 ปี	3 ปี	4 ปี	1 ปี	2 ปี	3 ปี	4 ปี	รวม
1	700	175	175	175	175	10,052.-	7,539.-	5,026.-	2,513.-	25,130.-
2	700	175	175	175	175	10,042.20	7,531.65	5,021.10	2,510.55	25,105.50
3	300	75	75	75	75	4,250.40	3,187.80	2,125.20	1,062.60	10,626.-
4	360	90	90	90	90	5,143.68	3,857.76	2,571.84	1,285.92	12,859.20
5	300	75	75	75	75	4,295.40	3,221.55	2,147.70	1,073.85	10,738.50
รวม	2,360									84,459.20

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 ค่าอาหาร เป็นต้นทุนแปรได้ที่สูงที่สุดเฉลี่ยฟาร์มละ 1,114,160 บาท หรือ ฟองละ 7.75 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.09 ของต้นทุนก่อนหักต้นทุนลดลง โดยเป็นต้นทุนที่จ่ายเป็นเงินสดทั้งสิ้น ค่าอาหารประกอบด้วย รำหยาบ ปลาช่อน ปลาดุก เป็ด และไก่ เป็นร้อยละ 69.56 26.01 0.14 และ 4.29 ของค่าอาหารทั้งหมดตามลำดับ (ตารางที่ 3.4)

สำหรับค่าผักตบชวาคำนวณจากค่าจ้างคนงานในบริเวณพื้นที่เก็บมาจำหน่ายให้กับฟาร์ม ราคาตันละ 90 บาท ยกเว้นฟาร์มที่ 1 ราคาตันละ 100 บาท เพราะเจ้าของฟาร์มต้องการจูงใจคนงานเก็บผักตบชวามาจำหน่ายให้ตนทุกวัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.4 แสดงค่าอาหารสำหรับการเลี้ยงท่านเพื่อขายไขพันธุ์

ลำดับฟาร์มที่	รำหยาบ		ปลายข้าว		เปลือกหอย		ผักตบชวา		รวม (บาท)
	ปริมาณ (ทอน)	บาท	ปริมาณ (กระสอบ)	บาท	ปริมาณ (ตัน)	บาท	ปริมาณ (ตัน)	บาท	
1	18,000	900,000.00	1,800	396,000.00	8	2,000.00	600	60,000.00	1,358,000.00
2	19,000	950,000.00	2,000	440,000.00	8	2,000.00	730	65,700.00	1,457,700.00
3	13,000	780,000.00	300	75,000.00	4	1,000.00	300	27,000.00	883,000.00
4	9,000	495,000.00	800	208,000.00	3	700.00	240	21,600.00	725,300.00
5	15,000	750,000.00	1,500	330,000.00	10	2,000.00	720	64,800.00	1,146,800.00
รวม	74,000	3,875,000.00	6,400	1,449,000.00	33	7,700.00	2,590	239,100.00	5,570,800.00
เฉลี่ย(บ./หน่วย)		52.36		226.41		233.33		92.32	
อัตราร้อยละ		69.56		26.01		0.14		4.29	100.00

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรเจ้าของฟาร์มตัวอย่าง

1.3 คำยา หมายถึง คำยาปฏิชีวนะ วิตามินและวัคซีน ยาปฏิชีวนะใช้ผสมน้ำให้ห่านกินเพื่อให้ห่านเกิดความกระปรี้กระเปร่า สร้างความต้านทานโรคได้ดียิ่งขึ้น เช่น ป้องกันโรคท้องร่วงเป็นต้น ต้นทุนโดยเฉลี่ยตัวละ 4.87 บาท ส่วนวิตามินนิยมให้ห่านกินในช่วงที่ห่านให้ไข่น้อย ต้นทุนโดยเฉลี่ยตัวละ 2.51 บาท สำหรับการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคคอทิวาต์ และโรคเพลค (Duck Plaque) เกษตรกรฉีดวัคซีนป้องกันโรคคอทิวาต์ปีละครั้ง ต้นทุนโดยเฉลี่ยตัวละ 0.25 บาท โรคเพลคเป็นโรคที่แฝงอยู่ในห่านพร้อมที่จะแสดงอาการออกมาได้ เนื่องจากเคยได้รับเชื้อดังกล่าวครั้งแรกในปี 2525 ระบาดมากในเขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในครั้งแรกโรคนี้เกิดระบาดขึ้นในเป็ดที่เลี้ยงอยู่ในแหล่งเดียวกัน เมื่อเป็ดตายผู้เลี้ยงทิ้งซากเป็ดลงในลำคลอง เชื้อโรคเกิดการกระจายอย่างรวดเร็วเป็นผลให้ห่านที่อยู่ในบริเวณนั้นตายด้วย ระยะแรกผู้เลี้ยงห่านไม่ทราบว่าเป็ดเป็นโรคอะไร จนกระทั่งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ผ่าซากพิสูจน์จึงพบว่าเป็นโรคเพลค สร้างความเสียหายแก่เจ้าของฟาร์มอย่างมาก หลังจากนั้นเกษตรกรจึงฉีดวัคซีนป้องกันโรคเพลคทุกปี โดยฟาร์มที่ 1 ฉีด ทุก ๆ 5 เดือน หรือปีละ 2.4 ครั้ง (=12/5) ส่วนฟาร์มที่ 2 3 4 และ 5 ฉีดปีละ 4 3 2 และ 4 ครั้งตามลำดับ ต้นทุนครั้งละ 1.80 บาท และ ต้นทุนโดยเฉลี่ยตัวละ 5.74 บาท (ตารางที่ 3.5)

คำยาเป็นต้นทุนแปรได้สูงเป็นอันดับ 4 เฉลี่ยฟาร์มละ 91,331 บาท หรือฟองละ 0.64 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.25 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง โดยเป็นต้นทุนที่จ่ายเป็นเงินสดทั้งสิ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.5 แสดงค่ายาสำหรับเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์

ลำดับฟาร์มที่	จำนวนห่าน (ตัว)	วัคซีนโรคเพลด			วัคซีนอหิวาต์			ยาปฏิชีวนะ (บาท)	วิตามิน (บาท)	รวม (บาท)
		จำนวน ครั้งต่อปี	ต้นทุน ต่อครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน ครั้งต่อปี	ต้นทุน ต่อครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)			
1	10,000	2.4	1.80	43,200.00	1	0.25	2,500.00	38,000.00	20,000.00	103,700
2	11,000	4	1.80	79,200.00	1	0.25	2,750.00		19,200.00	101,150
3	7,700	3	1.80	41,580.00	1	0.25	1,925.00	45,000.00		88,505
4	5,500	2	1.80	19,800.00	1	0.25	1,375.00	30,000.00	8,800.00	59,975
5	8,500	4	1.80	61,200.00	1	0.25	2,125.00		40,000.00	103,325
รวม	42,700			244,980.00			10,675.00	113,000.00	88,000.00	456,655
เฉลี่ยต่อตัว ¹ (บาท/ตัว)				5.74			0.25	4.87	2.51	

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรเจ้าของฟาร์มตัวอย่าง

$$^1 \text{ ต้นทุนค่ายาเฉลี่ยต่อตัว} = \frac{\text{ผลรวมค่ายา}}{\text{ผลรวมจำนวนห่านที่รับยา}}$$

1.4 ค่าไฟฟ้า ใช้ในการให้แสงสว่างในโรงเรือนเวลากลางคืน ช่วงระยะเวลาที่อากาศหนาวมาก ๆ จะต้องใช้แสงสว่างเพื่อเพิ่มความอุ่นให้มากกว่าปกติ นอกจากนี้ยังใช้ไฟฟ้ากับเครื่องสูบน้ำและตู้พักไข่ด้วย โดยมีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 28,700.- บาท หรือฟองละ 0.20 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.65 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

1.5 ค่าน้ำมันและแก๊ส ใช้กับเรือบรรทุกอาหารท่านและเรือหางยาวในการบริการงานในฟาร์ม เช่น บรรทุกโคลมไปจำหน่ายที่ตลาดในท้องที่ เป็นต้น ปัจจุบันเกษตรกรบางรายใช้แก๊สทดแทนน้ำมัน ได้แก่ ฟาร์มที่ 2 และ 4 ราคาถังละ 100 บาท แต่เกษตรกรบางรายยังคงใช้น้ำมัน ได้แก่ ฟาร์มที่ 1, 3 และ 5 ราคาถังละ 7,800 บาท ขนาดบรรจุ 1,200 ลิตร โดยมีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 27,360 บาท หรือฟองละ 0.19 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.57 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

1.6 ค่าวัสดุไฟฟ้า เป็นค่าหลอดไฟนีออน บาลาสต์ สวิตช์เตอร์ และสายไฟ เป็นต้น ที่ใช้ทดแทนกับของเดิมที่หมดอายุการใช้งาน โดยมีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 1,460 บาท หรือฟองละ 0.01 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.09 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

1.7 ค่าซ่อมแซม เป็นค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเลี้ยงท่านให้สามารถทำงานได้ แต่ไม่มีผลต่อการขยายอายุการใช้งานของอุปกรณ์นั้น ๆ ซึ่งโดยมากจะเป็นการบำรุงรักษาโรงเรือน ค่าซ่อมมอเตอร์และเปลี่ยนสายไฟในตู้พักไข่ ค่าน้ำมัน ยางซ่อมเรือ ค่าหัวเข็มและลูกยางในเข็มฉีดยา และค่ายางในของรถเข็นอาหาร เป็นต้น โดยมีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 12,660 บาท หรือฟองละ 0.09 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.73 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

1.8 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด หมายถึง ค่าไม้กวาดและค่ากระสอบ ค่าไม้กวาดมีไว้สำหรับทำความสะอาดโรงเรือน ราคาอันละ 18-30 บาท ค่ากระสอบมีไว้สำหรับบรรจุรำหยาบและปลายข้าว ราคาเฉลี่ยใบละ 8 บาท ซึ่งเป็นกระสอบเก่าใช้แล้ว จากการสอบถามฟาร์มที่ 5 ไม่ได้ใช้กระสอบ เพราะเกษตรกรจะเก็บอาหารในลักษณะกองที่พื้นในยุ้งเก็บอาหาร โดยมีต้นทุนเฉลี่ยทั้งหมดฟาร์มละ 5,545.60 บาท หรือฟองละ 0.04 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.32 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

1.9 ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้ เป็นดอกเบี้ยที่เจ้าของฟาร์มจะได้รับถ้า นำเงินทุนนั้นไปฝากธนาคาร หรือ นำไปลงทุนในกิจการอื่น โดยคำนวณตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ โดยเฉลี่ยปี 2529 (ร้อยละ 8.63) ระยะเวลา 1 ปี จากจำนวนต้นทุนแปรได้ที่เป็นเงินสด มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 122,568.82 บาทหรือฟองละ 0.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.05 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

ตารางที่ 3.6 แสดงค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้ในการเลี้ยงท่านเพื่อขายไขพันธ์

ลำดับฟาร์มที่	ต้นทุนแปรได้ที่เป็นเงินสด ¹	อัตราดอกเบี้ย ²	ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้ ³
1	1,743,430.00	8.63	150,458.01
2	1,823,955.50	8.63	157,407.36
3	1,171,631.00	8.63	101,111.76
4	923,242.20	8.63	79,675.80
5	1,439,063.50	8.63	124,191.18
รวม	7,101,322.20	8.63	612,844.11

¹ จากตารางที่ 3.2

² อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ปี 2529 มีการปรับปรุง 5 ครั้ง ดังรายละเอียด

ต่อไปนี้

วัน เดือน ปี	อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ	ช่วงความถี่ (เดือน)
2 มก. 29	11.00	2
5 มีค. 29	9.50	1
8 เมย. 29	9.00	3
1 กค. 29	8.00	2
8 กย. 29	7.25	4

ดังนั้นโดยเฉลี่ยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำปี 2529

$$= \frac{(11 \times 2) + (9.50 \times 1) + (9 \times 3) + (8 \times 2) + (7.25 \times 4)}{12} = 8.63$$

³ ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้ = ต้นทุนแปรได้ที่เป็นเงินสด × อัตราดอกเบี้ย

2. ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าแรงงานประจำ ค่าขนส่ง ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมราคา สิ้นทรัพย์และค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยฟาร์มละ 195,608.81 บาทหรือฟองละ 1.36 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.25 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดร้อยละ 2.48 และ 8.77 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลงตามลำดับ ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

2.1 ค่าแรงงานประจำ เป็นต้นทุนคงที่ที่สูงที่สุดเฉลี่ยฟาร์มละ 92,400 บาทหรือฟองละ 0.64 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.32 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 26,400 บาทหรือฟองละ 0.18 บาทคิดเป็นร้อยละ 1.52 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง และค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 66,000 บาทหรือฟองละ 0.46 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.80 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

จากตาราง 3.7 ค่าแรงงานแบ่งตามหน้าที่ดังนี้

2.1.1 ผู้จัดการฟาร์ม มีหน้าที่ดูแลและควบคุมการทำงานในฟาร์ม เป็นค่าแรงงานในครัวเรือน โดยประเมินอัตราค่าจ้างในห้องถิ่นตามประสิทธิภาพและความชำนาญ

2.1.2 พนักงานเลี้ยงห่าน ประกอบด้วยค่าแรงงานในครัวเรือนและค่าแรงลูกจ้างประจำ มีหน้าที่ให้อาหารห่าน เก็บไข่ ตลอดจนนำไข่ให้แม่ห่านฟัก เป็นต้น ค่าจ้างแรงงานจ่ายจริงตามประสิทธิภาพและความชำนาญ สำหรับค่าแรงงานในครัวเรือนประเมินค่าใช้จ่ายวิธีเดียวกับค่าแรงที่จ่ายเป็นเงินสด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.7 แสดงค่าแรงงานประจำในการเลี้ยงท่านเพื่อขายไข่ม้วน

ลำดับ	ค่าแรงงานผู้จัดการฟาร์ม (บาท)				ค่าแรงงานพนักงานเลี้ยงท่าน (บาท)				รวมค่าแรงงาน		
	คน	อัตราค่าจ้าง บาท/เดือน	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	คน	อัตราค่าจ้าง บาท/เดือน	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม
1	1	5,000		60,000	2	2,000	48,000		48,000	60,000	108,000
2	1	5,000		60,000	2	2,000	48,000		48,000	60,000	108,000
3	1	3,000		36,000	1	3,000		36,000		72,000	72,000
4	1	3,000		36,000	1	3,000	36,000		36,000	36,000	72,000
5	1	3,500		42,000	2	2,500		60,000		102,000	102,000
รวม	5		-	234,000	8		132,000	96,000	132,000	330,000	462,000

ที่มา : จากการสอบถามเจ้าของกิจการฟาร์มตัวอย่าง

2.2 ค่าขนส่ง เป็นค่าบรรทุกในการจำหน่ายไข่อันธุ์จากถนนใหญ่หน้าคลองทางเข้าฟาร์ม ถึงร้านพักไข่ที่บริเวณสามแยกหัวลำโพง ส่งไข่ทุกๆ 5 วัน หรือเดือนละ 6 เที่ยว เป็นเวลา 8 เดือน ซึ่งเป็นช่วงที่ฟาร์มให้ผลผลิต ค่าบรรทุกเที่ยวละ 350 บาท บรรทุกเที่ยวละ 1,000 - 5,000 ฟอง ดังนั้นค่าบรรทุกเฉลี่ยฟาร์มละ 16,800 บาท ($= 350 \times 6 \times 8$) หรือฟองละ 0.12 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.96 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

2.3 ค่าใช้ที่ดิน หมายถึงค่าเช่าที่ดินและค่าภาษีที่ดิน เนื่องจากที่ดินบริเวณฟาร์มเป็นส่วนของผู้เช่าของฟาร์มไม่มีการจ่ายค่าเช่า ดังนั้น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าเช่าที่ดิน จึงเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด จากการสอบถามเกษตรกรบริเวณเดียวกันทราบว่าที่ดินในบริเวณนั้นมีการเช่าจริงในอัตราค่าเช่าปีละ 400 บาทต่อไร่ สำหรับค่าภาษีที่ดินจากการสอบถามเจ้าของฟาร์มตัวอย่างทุกรายต้องเสียภาษีที่ดินในอัตราปีละ 12 บาทต่อไร่ในส่วนที่มากกว่า 5 ไร่ขึ้นไป เนื่องจากเจ้าของฟาร์มไปขอลดหย่อนภาษีที่ดินไว้ (ตารางที่ 3.8) ค่าใช้ที่ดินมีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 3,400.80 บาท หรือ ฟองละ 0.02 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.20 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 40.80 บาท และค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 3,360 บาท หรือ ฟองละ 0.02 บาทคิดเป็นร้อยละ 0.20 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

ตารางที่ 3.8 แสดงค่าใช้ที่ดินในการเลี้ยงห่านเพื่อขายไข่อันธุ์

ลำดับฟาร์มที่	ค่าเช่าที่ดิน			ค่าภาษีที่ดิน		
	ที่ดิน (ไร่) ¹	อัตราค่าเช่าต่อไร่ ต่อปี	จำนวนเงิน (บาท)	ที่ดิน (ไร่)	อัตราภาษีต่อไร่ต่อปี	จำนวนเงิน (บาท)
1	15	400	6,000	10	12	120
2	7	400	2,800	2	12	24
3	7	400	2,800	2	12	24
4	8	400	3,200	3	12	36
5	5	400	2,000	-	12	-
รวม	42	400	16,800	17	12	204

¹ จากการสัมภาษณ์

2.4 ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ เป็นส่วนแห่งค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน ซึ่งลดลง เนื่องจากการใช้ประโยชน์ คำนวณค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง (Straight-line method) ตามอายุการใช้งาน

$$\text{สูตร} \quad \text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{มูลค่าที่ซื้อหรือสร้าง} - \text{มูลค่าซาก}}{\text{อายุการใช้งาน}}$$

จากการสอบถามเจ้าของฟาร์ม โรงเรือน เรือ เครื่องสูบน้ำ และ
ตู้พักไข่มีมูลค่าเมื่อหมดอายุการใช้งานเป็น 10% ของมูลค่าที่ซื้อหรือสร้าง (ตารางที่ 3.9)
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์โดยเฉลี่ยฟาร์มละ 79,276.33 บาท หรือ
ฟองละ 0.55 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.56 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.9 แสดงค่าเสื่อมราคาและค่าซ่อมแซมสำหรับการดำเนินงานเพื่อขายไข่มุก

รายการ	มูลค่าที่ซื้อ หรือสร้าง (บาท)	อายุใช้งาน (ปี)	มูลค่าซาก (บาท)	ค่าเสื่อมราคา ต่อปี (บาท)	ค่าซ่อมแซม ต่อปี (บาท)
ฟาร์มที่ 1					
โรงเรือน	1,000,000	15	100,000	60,000.00	3,000
เสื่อน้ำ	10,000	3	-	3,333.33	2,000
เรือ	45,000	20	4,500	2,025.00	7,500
ตู้พักไข่	100,000	30	10,000	3,000.00	200
เชิงใส่ไข่	6,000	5	-	1,200.00	-
หิ้งวางไข่	1,500	5	-	300.00	-
กระจาดพักไข่	12,000	4	-	3,000.00	-
กระบุงใส่ไข่	2,000	6	-	333.33	-
ไฟตรวจเชื้อ	300	3	-	100.00	-
เครื่องสูบน้ำ	20,000	15	2,000	1,200.00	200
ถังเก็บน้ำ	12,000	5	-	2,400.00	300
ท่อส่งน้ำ	65,000	15	-	4,333.33	2,000
รางใส่อาหาร	60,000	10	-	6,000.00	-
รถเข็นอาหาร	48,000	10	-	4,800.00	500
ปลั๊กอาหาร	750	3	-	250.00	-
เครื่องชั่ง	6,000	15	-	400.00	-
เครื่องมือฉีดยา	1,100	3	-	366.67	400
รวม	1,389,650		116,500	93,041.66	16,100

ตารางที่ 3.9 (ต่อ)

รายการ	มูลค่าที่ซื้อ หรือสร้าง (บาท)	อายุใช้งาน (ปี)	มูลค่าซาก (บาท)	ค่าเสื่อมราคา ต่อปี (บาท)	ค่าซ่อมแซม ต่อปี (บาท)
ฟาร์มที่ 2					
โรงเรือน	1,000,000	15	100,000	60,000.00	2,000
เสื่อน้ำ	50,000	10	-	5,000.00	2,000
เรือ	28,000	20	2,800	1,260.00	6,200
ตู้พักไข่	100,000	30	10,000	3,000.00	500
เข่งใส่ไข่	9,000	5	-	1,800.00	500
หิ้งวางไข่	2,000	5	-	400.00	-
กระจาดพักไข่	7,000	4	-	1,750.00	-
กระบุงใส่ไข่	4,000	6	-	666.67	-
ไฟตรวจเชื้อ	150	3	-	50.00	-
เครื่องสูบน้ำ	26,000	15	2,600	1,560.00	1,000
ถังเก็บน้ำ	45,000	15	-	3,000.00	-
ท่อส่งน้ำ	20,000	15	-	1,333.33	4,000
รางใส่อาหาร	40,000	10	-	4,000.00	-
รถเข็นอาหาร	36,000	10	-	3,600.00	-
ปลั๊กตักอาหาร	960	3	-	320.00	-
เครื่องชั่ง	8,000	15	-	533.33	-
เครื่องมือฉีดยา	700	3	-	233.33	-
รวม	1,376,810		115,400	88,506.66	16,200

ตารางที่ 3.9 (ต่อ)

รายการ	มูลค่าที่ซื้อ หรือสร้าง (บาท)	อายุใช้งาน (ปี)	มูลค่าซาก (บาท)	ค่าเสื่อมราคา ต่อปี (บาท)	ค่าซ่อมแซม ต่อปี (บาท)
<u>ฟาร์มที่ 3</u>					
โรงเรือน	700,000	15	70,000	42,000.00	2,500
เสื่อน้ำ	20,000	5	-	4,000.00	1,500
เรือ	40,000	20	4,000	1,800.00	6,000
ตู้พักไข่	100,000	30	10,000	3,000.00	200
เข่งใส่ไข่	-	-	-	-	-
หิ้งวางไข่	1,500	5	-	300.00	-
กระดาษพักไข่	3,500	4	-	875.00	-
กระบุงใส่ไข่	1,800	6	-	300.00	-
ไฟตรวจเชื้อ	150	3	-	50.00	-
เครื่องสูบน้ำ	-	-	-	-	-
ถังเก็บน้ำ	30,000	15	-	2,000.00	-
ท่อส่งน้ำ	10,000	15	-	666.67	-
รางใส่อาหาร	40,000	10	-	4,000.00	-
รถเข็นอาหาร	15,000	10	-	1,500.00	600
ปลั๊กตักอาหาร	-	-	-	-	-
เครื่องชั่ง	-	-	-	-	-
เครื่องมือฉีดยา	1,300	3	-	433.33	-
รวม	963,250		84,000	60,925.00	10,800

ตารางที่ 3.9 (ต่อ)

รายการ	มูลค่าที่ซื้อ หรือสร้าง (บาท)	อายุใช้งาน (ปี)	มูลค่าซาก (บาท)	ค่าเสื่อมราคา ต่อปี (บาท)	ค่าซ่อมแซม ต่อปี (บาท)
<u>ฟาร์มที่ 4</u>					
โรงเรือน	900,000	15	90,000	54,000.00	2,000
เล้าน้ำ	10,000	3	-	3,333.33	1,000
เรือ	20,000	20	2,000	900.00	2,500
ตู้พักไข่	80,000	30	8,000	2,400.00	200
แข่งใส่ไข่	6,000	5	-	1,200.00	-
หิ้งวางไข่	2,000	5	-	400.00	-
กระดาษพักไข่	6,500	4	-	1,625.00	-
กระบุงใส่ไข่	1,800	6	-	300.00	-
ไฟตรวจเชื้อ	150	3	-	50.00	-
เครื่องสูบน้ำ	20,000	15	2,000	1,200.00	100
ถังเก็บน้ำ	25,000	15	-	1,666.67	200
ท่อส่งน้ำ	10,000	15	-	666.67	1,000
รางใส่อาหาร	18,000	10	-	1,800.00	-
รถเข็นอาหาร	15,000	10	-	1,500.00	300
ปลั๊กตักอาหาร	300	3	-	100.00	-
เครื่องชั่ง	-	-	-	-	-
เครื่องมือฉีดยา	500	3	-	166.67	200
รวม	1,115,250		102,000	71,308.34	7,500

ตารางที่ 3.9 (ต่อ)

รายการ	มูลค่าที่ซื้อ หรือสร้าง (บาท)	อายุใช้งาน (ปี)	มูลค่าซาก (บาท)	ค่าเสื่อมราคา ต่อปี (บาท)	ค่าซ่อมแซม ต่อปี (บาท)
ฟาร์มที่ 5					
โรงเรือน	900,000	15	90,000	54,000.00	3,000
เสื่อน้ำ	50,000	10	-	5,000.00	2,000
เรือ	40,000	20	4,000	1,800.00	6,000
ตู้พักไข่	100,000	30	10,000	3,000.00	200
เชิงใส่ไข่	4,500	5	-	900.00	-
หิ้งวางไข่	1,500	5	-	300.00	-
กระดาษพักไข่	12,000	4	-	3,000.00	-
กระบุงใส่ไข่	1,500	6	-	250.00	-
ไฟตรวจเชื้อ	500	3	-	166.67	-
เครื่องสูบน้ำ	20,000	15	2,000	1,200.00	200
ถังเก็บน้ำ	50,000	15	-	3,333.33	1,000
ท่อส่งน้ำ	50,000	15	-	3,333.33	-
รางใส่อาหาร	40,000	10	-	4,000.00	-
รถเข็นอาหาร	15,000	10	-	1,500.00	200
พลั่วตักอาหาร	450	3	-	150.00	-
เครื่องชั่ง	3,000	15	-	200.00	-
เครื่องมือฉีดยา	1,400	3	-	466.67	100
รวม	1,289,850		106,000	82,600.00	12,700
รวม 5 ฟาร์ม	6,134,810		523,900	396,381.66	63,300

หมายเหตุ อายุการใช้งานของเสื่อน้ำมีความแตกต่างกันมากในแต่ละฟาร์มเพราะ ฟาร์มที่ 1 และ 4 ใช้ไม้ไผ่ธรรมชาติ ส่วนฟาร์มที่ 2 3 และ 5 ใช้ไม้ยางคันทาแว้ว ดังนั้น ต้นทุนและอายุการใช้งานจึงแตกต่างกัน

2.5 ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ เป็นดอกเบี้ยที่เจ้าของฟาร์มจะได้รับถ้านำเงิน
 ทุนั้นไปฝากธนาคารหรือนำไปลงทุนในกิจการอื่น โดยคำนวณตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ
 โดยเฉลี่ย ปี 2529 (ร้อยละ 8.63) ระยะเวลา 1 ปี จากจำนวนต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด มี
 ต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 3,731.68 บาทหรือฟองละ 0.03 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.21 ของต้นทุน
 รวมก่อนหักต้นทุนลดลง

ตารางที่ 3.10 แสดงค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ในการเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์

ลำดับ ฟาร์มที่	ต้นทุนคงที่ที่เป็น เงินสด (บาท) ¹	อัตรา ดอกเบี้ย ²	ค่าเสียโอกาสเงินทุน คงที่ (บาท) ³
1	64,920	8.63	5,602.60
2	64,824	8.63	5,594.31
3	16,824	8.63	1,451.91
4	52,836	8.63	4,559.75
5	16,800	8.63	1,449.84
รวม	216,204	8.63	18,658.41

¹ จากตารางที่ 3.2

² จากตารางที่ 3.6

³ ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ = ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด x อัตราดอกเบี้ยโดยเฉลี่ยปี

3. ต้นทุนลดลง รายได้จากการจำหน่ายห่านปลดขาย¹ ไช้ลม² ไช้ข้าว³ และชนห่านเป็นผลพลอยได้จากการเลี้ยงห่านเพื่อขายไช้พันธุ์ จึงถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนการเลี้ยงห่านเพื่อขายไช้พันธุ์ลดลง ในปี 2529 มีรายได้สุทธิจากการจำหน่ายห่านปลดขาย ไช้ลม ไช้ข้าวและชนห่าน เฉลี่ยฟาร์มละ 126,286.20 บาทหรือฟองละ 0.88 บาทคิดเป็นร้อยละ 7.26 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง ทำให้ต้นทุนการเลี้ยงห่านเพื่อขายไช้พันธุ์ลดลงจากเดิมฟาร์มละ 1,738,442.07 บาท เป็นฟาร์มละ 1,612,155.87 บาท หรือลดลงจากเดิมฟองละ 12.10 บาทเป็นฟองละ 11.22 บาท

รายได้จากการเลี้ยงห่านเพื่อขายไช้พันธุ์

จากการสอบถามทราบว่าปริมาณผลผลิตที่ได้รับจากการเลี้ยงห่านเพื่อขายไช้พันธุ์ได้ ปริมาณไช้ทั้งหมด โดยเฉลี่ย 24.65 ฟองต่อแม่พันธุ์ 1 ตัว เป็นไช้พันธุ์เฉลี่ยฟาร์มละ 143,669 ฟอง นอกเหนือจากนี้เป็นผลพลอยได้ คือ ไช้ลม ไช้ข้าว ห่านปลดขายและชนห่านเฉลี่ยฟาร์มละ 25,448.20 ฟอง 8,582.20 ฟอง 1,107 ตัว และ 180 กิโลกรัมตามลำดับ จากห่าน โดยเฉลี่ยฟาร์มละ 8,540 ตัว ซึ่งประกอบด้วย พ่อพันธุ์ 1,330.20 ตัว และ แม่พันธุ์ 7,209.80 ตัวหรืออัตราส่วน พ่อพันธุ์ : แม่พันธุ์ เป็น 1 : 5.42 (ตารางที่ 3.11)

รายได้จากการขายไช้พันธุ์ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ (ตารางที่ 3.12)

1. รายได้จากการจำหน่ายไช้พันธุ์ เฉลี่ยฟาร์มละ 1,775,657.60 บาทหรือฟองละ 12.36 บาท จำนวน 143,669 ฟอง แหล่งจำหน่ายไช้พันธุ์อยู่บริเวณสามแยกหัวลำโพง กรุงเทพมหานคร
2. รายได้จากการจำหน่ายผลพลอยได้ คือ
  - ไช้ลม โดยเฉลี่ยฟาร์มละ 38,628 บาทหรือฟองละ 1.52 บาท จำนวน 25,448.20 ฟอง

¹ ห่านปลดขาย หมายถึง ห่านที่มีอายุ 5 ปี

² ไช้ลม หมายถึง ไช้ไม่มีเชื้อ ไม่สามารถฟักลูกห่านออกเป็นตัวได้ แต่นำไปทำขนม

³ ไช้ข้าว หมายถึง ส่วนของไช้แดงเริ่มเสื่อมสภาพ ใช้ทำเป็นอาหารสัตว์

ตารางที่ 3.11 แสดงจำนวนผลผลิต และผลพลอยได้จากการเลี้ยงท่านเพื่อขายไข่พันธุ์ของฟาร์มตัวอย่าง

ลำดับ ฟาร์มที่	จำนวนท่านระหว่างปี (ตัว)			จำนวนไข่ที่ได้รับและเฉลี่ยต่อแม่พันธุ์ 1 ตัว					ท่านปลด ขาย(ตัว)	ขนท่าน (กก)	หมายเหตุอัตราส่วน พ่อพันธุ์ : แม่พันธุ์
	รวม	พ่อพันธุ์	แม่พันธุ์	รวม	(ฟอง/ตัว) ¹	ไข่พันธุ์	ไข่ลม	ไข่ขาว			
1	10,000	1,666.00	8,334.00	216,684.00	26.00	169,015	32,503.00	15,166.00	1,800	120	1 : 5
2	11,000	1,571.00	9,429.00	237,611.00	25.20	201,969	30,889.00	4,753.00	300	200	1 : 6
3	7,700	1,283.00	6,417.00	154,008.00	24.00	123,206	23,102.00	7,700.00	1,900	-	1 : 5
4	5,500	917.00	4,583.00	128,324.00	28.00	102,659	17,966.00	7,699.00	335	100	1 : 5
5	8,500	1,214.00	7,286.00	151,870.00	20.84	121,496	22,781.00	7,593.00	1,200	300	1 : 6
รวม	42,700	6,651.00	36,049.00	888,497.00	24.65	718,345	127,241.00	42,911.00	5,535	720	1 : 5.42
เฉลี่ย ต่อฟาร์ม ²	8,540	1,330.20	7,209.80	177,699.40	24.65	143,669	25,448.20	8,582.20	1,107	180	1 : 5.42

ที่มา : จากการสอบถามเจ้าของฟาร์มตัวอย่าง

$$1 \text{ จำนวนไข่เฉลี่ยต่อแม่พันธุ์} = \frac{\text{ผลรวมของผลผลิตทั้งหมด}}{\text{ผลรวมของแม่พันธุ์}}$$

$$2 \text{ ผลผลิตเฉลี่ยต่อฟาร์ม} = \frac{\text{ผลรวมของผลผลิตแต่ละชนิด}}{\text{ผลรวมของฟาร์มที่ให้ผลผลิต}}$$

ตารางที่ 3.12 แสดงรายได้จากไร่พันธุ์และผลพลอยได้จากการเลี้ยงห่านเพื่อขายไร่พันธุ์

ลำดับ ฟาร์ม	ไร่พันธุ์			ไร่ล้ม			ไร่ข้าว			ห่านปลกชาย			ชนห่าน			ผลรวมรายได้ ⁶ จากผลพลอยได้
	จำนวน (ฟอง)	เฉลี่ย ¹ ต่อฟอง	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน (ฟอง)	เฉลี่ย ² ต่อฟอง	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน (ฟอง)	เฉลี่ย ³ ต่อฟอง	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน (ตัว)	เฉลี่ย ⁴ ต่อตัว	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน (กก)	เฉลี่ย ⁵ ต่อ กก.	จำนวนเงิน (บาท)	
1	169,015	12.00	2,028,182.00	32,503	1.50	48,754.50	15,166	0.60	9,100.00	1,800	55.00	99,000	120	20.00	2,400	159,254.50
2	201,969	13.00	2,625,597.00	30,889	1.50	46,333.50	4,753	0.60	2,851.00	300	80.00	24,000	200	25.00	5,000	78,184.50
3	123,206	13.00	1,601,678.00	23,102	1.50	34,653.00	7,700	0.60	4,620.00	1,900	80.00	152,000	-	-	-	191,273.00
4	102,659	13.00	1,334,567.00	17,966	1.50	26,949.00	7,699	0.60	4,620.00	335	75.00	25,125	100	15.00	1,500	58,194.00
5	121,496	10.60	1,288,264.00	22,781	1.60	36,450.00	7,593	0.80	6,075.00	1,200	80.00	96,000	300	20.00	6,000	144,525.00
รวม	718,345	12.36	8,878,288.00	127,241	1.52	193,140.00	42,911	0.64	27,266.00	5,535	71.57	396,125	720	20.69	14,900	631,431.00
รายได้ต่อฟาร์ม			1,775,657.60			38,628.00			5,453.20			79,225			3,725	
รายได้ต่อหน่วย		12.36			1.52			0.64			71.57			20.69		
ผลผลิตต่อฟาร์ม	143,669			25,448.20			8,582.20			1,107			180			

¹ รายได้ไร่พันธุ์ต่อฟอง = $\frac{\text{ผลรวมรายได้จากการจำหน่ายไร่พันธุ์}}{\text{ผลรวมจำนวนไร่พันธุ์}}$

² จากการคำนวณเหมือน 1

³ จากการคำนวณเหมือน 1

⁴ จากการคำนวณเหมือน 1

⁵ จากการคำนวณเหมือน 1

⁶ ผลรวมรายได้จากผลพลอยได้ = ไร่ล้ม + ไร่ข้าว + ห่านปลกชาย + ชนห่าน

- ไข่ข้าว โดยเฉลี่ยฟาร์มละ 5,453.20 บาทหรือฟองละ 0.64 บาท จำนวน 8,582.20 ฟอง
- ห่านปลคชาย โดยเฉลี่ยฟาร์มละ 79,225 บาทหรือตัวละ 71.57 บาท จำนวน 1,107 ตัว
- ขนห่าน โดยเฉลี่ยฟาร์มละ 3,725 บาทหรือกิโลกรัมละ 20.69 บาท จำนวน 180 กิโลกรัม

แหล่งจำหน่ายไข่ลมและไข่ข้าวอยู่ในตลาดท้องถิ่น สำหรับแหล่งจำหน่ายห่านปลคชายอยู่บริเวณถนนเขาวราช กรุงเทพมหานครหรือโรงเชือดเขตราษฎร์บูรณะ ขนห่านจำหน่ายในแหล่งเดียวกับห่านปลคชาย ในบางครั้งจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงหน้าฟาร์ม ราคาซื้อขายไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับความพอใจทั้ง 2 ฝ่าย

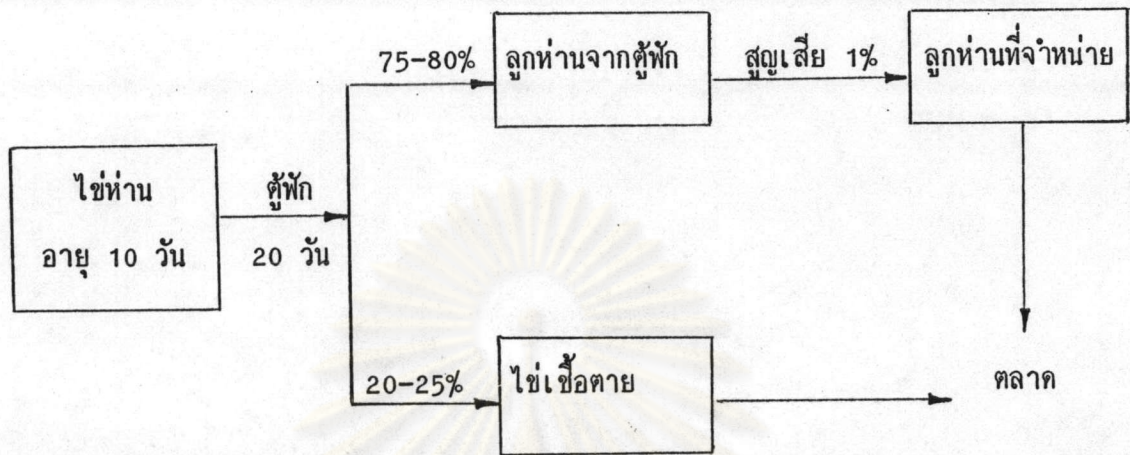
ต้นทุนและรายได้จากการฟักไข่ห่าน

ต้นทุนและรายได้จากการฟักไข่ห่าน ศึกษาด้วยวิธีสัมภาษณ์เจ้าของกิจการฟักไข่ห่านบริเวณสามแยกหัวลำโพง จำนวน 4 ราย แต่ละรายมีกำลังการผลิตตั้งแต่ 10,000 ฟองต่อปีขึ้นไป ศึกษาเกี่ยวกับรายจ่ายลงทุน รายจ่ายประจำและรายได้ที่เกิดขึ้นในปีการเลี้ยง 2529 เท่านั้น โดยนำมาคำนวณต้นทุนและรายได้จากการฟักไข่ห่านต่อรายด้วยวิธีคำนวณเฉลี่ยตามจำนวนตัวอย่าง นอกจากนี้ยังได้คำนวณต้นทุนของลูกห่านต่อตัวด้วย

ผู้ประกอบการทั้ง 4 รายมีอาชีพการฟักไข่เป็ดและไข่ห่านเป็นอาชีพหลัก ดำเนินกิจการมาเป็นเวลา 40 ปีขึ้นไป โดยรับช่วงการค้าเนินกิจการจากบรรพบุรุษ กรรมวิธีในการฟักไข่ห่านเริ่มด้วยการซื้อไข่ห่านที่มีอายุ 10 วันจากผู้เลี้ยงห่านเพื่อขายไข่พันธุ์ แล้วนำมาฟักต่อในตู้ฟักอีก 20 วัน จากประสบการณ์ของเจ้าของกิจการพบว่าไข่ห่านที่รับซื้อมานี้เป็นไข่เชื้อตายประมาณร้อยละ 20-25 ซึ่งจะตรวจพบในภายหลังด้วยเครื่องส่องไข่ ถ้าเป็นไข่เชื้อตายจะเห็นเป็นจุดดำติดอยู่ที่เยื่อเปลือกไข่ซึ่งเป็นวงเลือด สามารถนำไปใช้เป็นอาหารปลาหรือจะนำมาต้มทานก็ได้ สำหรับลูกห่านที่ฟักออกเป็นตัวแล้วพบว่ามียัตราการตายร้อยละ 1 การจำหน่ายลูกห่านจะมีลูกค้ามารับซื้อถึงหน้าร้าน

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงการสูญเสียในแต่ละส่วนของวงจรการฟักไข่ห่าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.13 แสดงกำลังการผลิตการปักไข่เบ็ด และไข่อานจากกิจการตัวอย่าง

ลำดับที่	กำลังการผลิตต่อปี (ฟอง)			จำนวนไข่เชื้อตาย(ห่าน) (ฟอง)	จำนวนลูกห่าน (ตัว)		
	ไข่เบ็ด	ไข่อาน	รวม		ที่ฟักออกเป็นตัว	ตายก่อนจำหน่าย	ที่จำหน่ายได้
1	113,300	20,000	133,300	5,000	15,000	150	14,850
2	239,400	26,600	266,000	6,650	19,950	200	19,750
3	278,100	30,900	309,000	6,150	24,750	250	24,500
4	212,500	37,500	250,000	7,500	30,000	300	29,700
รวม	843,300	115,000	958,300	25,300	89,700	900	88,800
เฉลี่ยต่อราย	210,825	28,750	239,575	6,325	22,425	225	22,200

ที่มา : จากการสอบถามเจ้าของกิจการร้านปักไข่ตัวอย่าง

จากการคำนวณปรากฏว่ากิจการ การปักไข่ห่าน โดยเฉลี่ยปักไข่ห่านรายละ 28,750 ฟองต่อปี ประกอบด้วยไข่เชื้อตายเฉลี่ยรายละ 6,325 ฟอง และไข่ที่ฟักออกเป็นลูกห่านเฉลี่ยรายละ 22,425 ตัว สามารถจำหน่ายได้เฉลี่ยรายละ 22,200 ตัว เนื่องจากลูกห่านตายก่อนจำหน่ายเฉลี่ยรายละ 225 ตัว (ตารางที่ 3.13) มีต้นทุนการปักไข่เฉลี่ยรายละ 459,658.43 บาท แบ่งเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดรายละ 436,784.65 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดรายละ 22,873.78 บาท แต่เนื่องจากการปักไข่ห่านมีผลพลอยได้จากการจำหน่ายไข่เชื้อตายเฉลี่ยรายละ 3,162.50 บาท ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนการปักไข่ห่านลดลงเหลือรายละ 456,495.93 บาท โดยแบ่งเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสด รายละ 433,622.15 บาท หรือ ร้อยละ 94.33 ของต้นทุนการปักไข่ห่านก่อนหักต้นทุนลดลง และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดรายละ 22,873.78 บาทหรือร้อยละ 4.98 ของต้นทุนการปักไข่ห่านก่อนหักต้นทุนลดลง และมีต้นทุนลูกห่านเฉลี่ยตัวละ 20.56 บาท (ตารางที่ 3.14) ราคาจำหน่ายตัวละ 28 บาท เฉลี่ยรายละ 22,200 ตัว ทำให้มีรายได้สุทธิเฉลี่ยรายละ 621,600 บาท (ตารางที่ 3.19) โดยมี ส่วนประกอบของต้นทุนดังนี้ (ตารางที่ 3.14)

1. ต้นทุนแปรได้ ได้แก่ ค่าไข่พันธุ์ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าซ่อมแซม ค่าดอกเบี้ย เงินทุนหมุนเวียนและค่ากล่องกระดาษ มีต้นทุนเฉลี่ยรายละ 419,298.93 บาทหรือร้อยละ 91.22 ของต้นทุนการปักไข่ห่านก่อนหักต้นทุนลดลง คิดเป็นต้นทุนแปรได้ตัวละ 18.88 บาท โดยเป็นต้นทุนที่จ่ายเป็นเงินสดทั้งสิ้น ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1.1 ค่าไข่พันธุ์ เป็นต้นทุนแปรได้ที่สูงที่สุดเฉลี่ยรายละ 373,750.- บาท หรือตัวละ 16.84 บาท คิดเป็นร้อยละ 81.31 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง จากการสอบถามเจ้าของกิจการตัวอย่างราคาไข่พันธุ์ปี 2529 โดยเฉลี่ยฟองละ 13 บาท สาเหตุที่ทำให้ค่าไข่พันธุ์เฉลี่ยต่อตัวมีค่าสูงขึ้นเฉลี่ยตัวละ 3.84 บาท ($=16.84-13.00$) เกิดจากไข่เชื้อตายและลูกห่านตายก่อนการจำหน่ายดังแสดงอัตราส่วนในแผนภูมิที่ 3.1

1.2 ค่าไฟฟ้า ใช้กับตู้ฟักไข่และให้แสงสว่างในการดำเนินกิจการ เป็นต้นทุนแปรได้ที่สูงเป็นอันดับ 2 เฉลี่ยรายละ 22,285.72 บาท หรือตัวละ 1.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.85 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

1.3 ค่าน้ำประปา ใช้ในการทำความสะดวกตู้ฟักไข่และให้ความชื้นในตู้ฟักไข่ เป็นต้น มีต้นทุนเฉลี่ยรายละ 2,545.71 บาท หรือตัวละ 0.11 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.55 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

รายการ	รายที่ 1		รายที่ 2		รายที่ 3		รายที่ 4		ผลรวม			เฉลี่ยต่อราย ¹						เฉลี่ยต่อตัว ²			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด		ไม่เป็นเงินสด		รวม		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	
												บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ				
ต้นทุนแปรได้ :-																					
ค่าใช้พันธุ์ ³	260,000.00	-	345,800.00	-	401,700.00	-	487,500.00	-	1,495,000.00	-	1,495,000.00	373,750.00	81.31	-	-	373,750.00	81.31	16.84	-	16.84	
ค่าไฟฟ้า ⁴	13,714.29	-	24,000.00	-	24,000.00	-	27,428.57	-	89,142.86	-	89,142.86	22,285.72	4.85	-	-	22,285.72	4.85	1.00	-	1.00	
ค่าบำรุงประปา ⁵	1,714.29	-	2,400.00	-	2,640.00	-	3,428.57	-	10,182.86	-	10,182.86	2,545.71	0.55	-	-	2,545.71	0.55	0.11	-	0.11	
ค่าซ่อมแซม ⁶	571.43	-	800.00	-	960.00	-	1,428.57	-	3,760.00	-	3,760.00	940.00	0.21	-	-	940.00	0.21	0.04	-	0.04	
ค่าดอกเบี้ยเงินหมุนเวียน ⁷	8,571.43	-	14,000.00	-	18,000.00	-	27,428.57	-	68,000.00	-	68,000.00	17,000.00	3.70	-	-	17,000.00	3.70	0.77	-	0.77	
ค่าถ่วงกระดาษ ⁸	1,860.00	-	2,470.00	-	3,065.00	-	3,715.00	-	11,110.00	-	11,110.00	2,777.50	0.60	-	-	2,777.50	0.60	0.12	-	0.12	
รวมต้นทุนแปรได้	286,431.44	-	389,470.00	-	450,365.00	-	550,929.28	-	1,677,195.72	-	1,677,195.72	419,298.93	91.22	-	-	419,298.93	91.22	18.88	-	18.88	
ต้นทุนคงที่ :-																					
ค่าแรงงานประจำ ⁹	17,142.86	-	12,000.00	-	16,800.00	-	24,000.00	-	69,942.86	-	69,942.86	17,485.72	3.80	-	-	17,485.72	3.80	0.79	-	0.79	
ค่าเช่าอาคาร ¹⁰	-	24,000.00	-	16,800.00	-	16,800.00	-	24,000.00	-	81,600.00	81,600.00	-	-	20,400.00	4.44	20,400.00	4.44	-	0.92	0.92	
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ¹¹	-	1,465.71	-	2,106.00	-	2,492.00	-	3,831.43	-	9,895.14	9,895.14	-	-	2,473.78	0.54	2,473.78	0.54	-	0.11	0.11	
รวมต้นทุนคงที่	17,142.86	25,465.71	12,000.00	18,906.00	16,800.00	19,292.00	24,000.00	27,831.43	69,942.86	91,495.14	161,438.00	17,485.72	3.80	22,873.78	4.98	40,359.50	8.78	0.79	1.03	1.82	
ต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง	303,574.30	25,465.71	401,470.00	18,906.00	467,165.00	19,292.00	574,929.28	27,831.43	1,747,138.58	91,495.14	1,838,633.72	436,784.65	95.02	22,873.78	4.98	459,658.43	100.00	19.67	1.03	20.70	
ต้นทุนลดลง :-																					
รายได้จากการจำหน่ายไข่เชื้อตาย ¹²	2,500.00	-	3,325.00	-	3,075.00	-	3,750.00	-	12,650.00	-	12,650.00	3,162.50	0.69	-	-	3,162.50	0.69	0.14	-	0.14	
รวมต้นทุนทั้งหมด	301,074.30	25,465.71	398,145.00	18,906.00	464,090.00	19,292.00	571,179.28	27,831.43	1,734,488.58	91,495.14	1,825,983.72	433,622.15	94.33	22,873.78	4.98	456,495.93	99.31	19.53	1.03	20.56	
ปริมาณไข่พันธุ์ ¹³ (ฟอง)		20,000		26,600		30,900		37,500			115,000					28,750					
ปริมาณลูกห่าน (ตัว) ¹⁴		14,850		19,750		24,500		29,700			88,800					22,200					
ราคาไข่พันธุ์ต่อฟอง ¹⁵ (บาทต่อฟอง)		13.00		13.00		13.00		13.00			13.00					13.00					

1. ต้นทุนต่อราย = $\frac{\text{ผลรวมของค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด}}{\text{ผลรวมของกิจการคิ้วอย่าง (4 ราย)}}$
2. ต้นทุนต่อตัว = $\frac{\text{ผลรวมของค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด}}{\text{ผลรวมของปริมาณลูกห่านที่ผลิตได้ (88,800 ตัว)}}$
3. ค่าใช้พันธุ์ = ปริมาณไข่พันธุ์แต่ละราย x ราคาไข่พันธุ์ต่อฟอง (13 บาท)
4. จากตารางที่ 3.15
5. จากตารางที่ 3.15
6. จากตารางที่ 3.15
7. จากตารางที่ 3.15
8. จากตารางที่ 3.18
9. จากตารางที่ 3.15
10. จากตารางที่ 3.15
11. จากตารางที่ 3.15
12. จากตารางที่ 3.19
13. จากตารางที่ 3.13
14. จากตารางที่ 3.13
15. จากการสัมภาษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.15 แสดงการบันทึงบส่วนต้นทุนร่วมสำหรับการพักใช้ของกิจการตัวอย่าง (หมายเหตุหน้า 64-65)

รายการ	ค่าใช้จ่าย ต่อเดือน	ค่าใช้จ่ายต่อปี ¹ (บาท)	จัดสรรต้นทุนให้กับ (บาท)	
			ใช้เบ็ด	ใช้ท่าน
รายการที่ 1²				
ค่าไฟฟ้า	4,000	48,000	34,285.71	13,714.29
ค่าน้ำประปา	500	6,000	4,285.71	1,714.29
ค่าซ่อมแซม		2,000	1,428.57	571.43
ค่าดอกเบี้ยเงินลงทุนหมุนเวียน		30,000	21,428.57	8,571.43
ค่าแรงงานประจำ		60,000	42,857.14	17,142.86
ค่าเช่าอาคาร	7,000	84,000	60,000.00	24,000.00
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		5,130	3,664.29	1,465.71
รวมรายการที่ 1		235,130	167,949.99	67,180.01
รายการที่ 2³				
ค่าไฟฟ้า	10,000	120,000	96,000.00	24,000.00
ค่าน้ำประปา	1,000	12,000	9,600.00	2,400.00
ค่าซ่อมแซม		4,000	3,200.00	800.00
ค่าดอกเบี้ยเงินลงทุนหมุนเวียน		70,000	56,000.00	14,000.00
ค่าแรงงานประจำ		60,000	48,000.00	12,000.00
ค่าเช่าอาคาร	7,000	84,000	67,200.00	16,800.00
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		10,530	8,424.00	2,106.00
รวมรายการที่ 2		360,530	288,424.00	72,106.00

ตารางที่ 3.15 (ต่อ)

รายการ	ค่าใช้จ่าย ต่อเดือน	ค่าใช้จ่ายต่อปี (บาท)	จัดสรรต้นทุนให้กับ (บาท)	
			ไข่เปิด	ไข่ห่าน
รายที่ 3⁴				
ค่าไฟฟ้า	10,000	120,000	96,000.00	24,000.00
ค่าน้ำประปา	1,100	13,200	10,560.00	2,640.00
ค่าซ่อมแซม		4,800	3,840.00	960.00
ค่าดอกเบี้ยเงินลงทุนเวียน		90,000	72,000.00	18,000.00
ค่าแรงงานประจำ		84,000	67,200.00	16,800.00
ค่าเช่าอาคาร	7,000	84,000	67,200.00	16,800.00
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		12,460	9,968.00	2,492.00
รวมรายที่ 3		408,460	326,768.00	81,692.00
รายที่ 4⁵				
ค่าไฟฟ้า	8,000	96,000	68,571.43	27,428.57
ค่าน้ำประปา	10,000	12,000	8,571.43	3,428.57
ค่าซ่อมแซม		5,000	3,571.43	1,428.57
ค่าดอกเบี้ยเงินลงทุนเวียน		96,000	68,571.43	27,428.57
ค่าแรงงานประจำ		84,000	60,000.00	24,000.00
ค่าเช่าอาคาร	7,000	84,000	60,000.00	24,000.00
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		13,410	9,578.57	3,831.43
รวมรายที่ 4		390,410	278,864.29	111,545.71

ตารางที่ 3.15 (ต่อ)

	ค่าใช้จ่าย ต่อเดือน	ค่าใช้จ่ายต่อปี (บาท)	จัดสรรต้นทุนให้กับ (บาท)	
			ไขเบ็ด	ไขห่าน
<u>รวมค่าใช้จ่ายทั้ง 4 ราย</u>				
ค่าไฟฟ้า		384,000	294,857.14	89,142.86
ค่าน้ำประปา		43,200	33,017.14	10,182.86
ค่าซ่อมแซม		15,800	12,040.00	3,760.00
ค่าดอกเบี้ยเงินลงทุนเวียน		286,000	218,000.00	68,000.00
ค่าแรงงานประจำ		288,000	218,057.14	69,942.86
ค่าเช่าอาคาร		336,000	254,400.00	81,600.00
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		41,530	31,634.86	9,895.14

1 จากการสัมภาษณ์ ตารางที่ 3.16 และตารางที่ 3.17

2 อัตราปันส่วนต้นทุนร่วมของตัวอย่างรายที่ 1 ไขเบ็ด : ไขห่าน = 5:2

$$\text{ดังนั้น ค่าใช้จ่ายการพักไขเบ็ด} = \text{ค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด} \times \frac{5}{7}$$

$$\text{ค่าใช้จ่ายการพักไขห่าน} = \text{ค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด} \times \frac{2}{7}$$

3 อัตราปันส่วนต้นทุนร่วมของตัวอย่างรายที่ 2 ไขเบ็ด : ไขห่าน = 4:1

$$\text{ดังนั้น ค่าใช้จ่ายการพักไขเบ็ด} = \text{ค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด} \times \frac{4}{5}$$

$$\text{ค่าใช้จ่ายการพักไขห่าน} = \text{ค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด} \times \frac{1}{5}$$

4 อัตราปันส่วนต้นทุนร่วมของตัวอย่างรายที่ 3 ไขเบ็ด : ไขห่าน = 4:1

$$\text{ดังนั้น ค่าใช้จ่ายการพักไขเบ็ด} = \text{ค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด} \times \frac{4}{5}$$

$$\text{ค่าใช้จ่ายการพักไขห่าน} = \text{ค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด} \times \frac{1}{5}$$

5 อัตราปันส่วนต้นทุนร่วมของตัวอย่างรายที่ 4 ไขเบ็ด : ไขห่าน = 5:2

$$\text{ดังนั้น ค่าใช้จ่ายการพักไขเบ็ด} = \text{ค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด} \times \frac{5}{7}$$

$$\text{ค่าใช้จ่ายการพักไขห่าน} = \text{ค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด} \times \frac{2}{7}$$

หมายเหตุ

เนื่องจากกิจกรรมการพักใช้ทั้ง 2 ชนิด คือ ใช้เปิดและใช้ห้าม ได้มีการใช้ต้นทุนต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าซ่อมแซม ค่าดอกเบี้ยเงินหมุนเวียน ค่าแรงงานประจำ ค่าเช่าอาคารและสินทรัพย์ในรูปของค่าเสื่อมราคา. เพื่อให้การวิเคราะห์ต้นทุนเป็นไปอย่างเหมาะสม จึงปันส่วนต้นทุนร่วมโดยใช้เกณฑ์พื้นที่ เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการพักใช้ในตู้พัก โดยใช้เวลาประมาณ 20 วัน เมื่อพักออกเป็นตัวแล้วจะนำออกจำหน่ายทันที การพักใช้ทั้ง 2 ชนิดจะใช้ตู้พักใบเดียวกันแต่ต่างเฉพาะความจุเท่านั้น เช่น ตู้พักใช้ที่มีปริมาตรเดียวกันสามารถบรรจุใช้ห้ามได้ 1,568 ฟองแต่สามารถบรรจุใช้เปิดได้ 3,564 ฟอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ใช้ห้าม 1 ฟองใช้พื้นที่เป็น 2.27 เท่าของใช้เปิด 1 ฟอง จากการคำนวณดังนี้

1. ตู้พักใช้ที่มีปริมาตร 1 หน่วย สามารถบรรจุใส่ใช้ห้ามได้ 14 ชั้น ๆ ละ 2 ถาด ๆ ละ 56 ฟอง

$$\begin{aligned} \text{ในตู้พัก 1 หน่วยบรรจุใช้ห้ามได้} &= 14 \times 2 \times 56 \text{ ฟอง} \\ &= 1,568 \quad \text{ฟอง} \end{aligned}$$

2. ตู้พักใช้ที่มีปริมาตรเดียวกับข้อ 1 สามารถบรรจุใส่ใช้เปิดได้ 18 ชั้น ๆ ละ 2 ถาด ๆ ละ 99 ฟอง

$$\begin{aligned} \text{ในตู้พัก 1 หน่วยบรรจุใช้เปิดได้} &= 18 \times 2 \times 99 \text{ ฟอง} \\ &= 3,564 \quad \text{ฟอง} \end{aligned}$$

3. ใช้ห้าม 1,568 ฟอง ใช้พื้นที่เท่ากับใช้เปิด = 3,564 ฟอง
" 1 " " " = 3,564/1,568 ฟอง
= 2.27 ฟอง

หรือใช้ห้าม 1 ฟอง ใช้พื้นที่เป็น 2.27 เท่าของใช้เปิด 1 ฟอง

ดังนั้น สามารถคำนวณอัตราส่วนการปันส่วนต้นทุนระหว่างใช้เปิด : ใช้ห้ามของกิจกรรมตัวอย่าง ได้ดังนี้ คือ

รายชื่อ 1 มีอัตราส่วนกำลังการผลิต ไช้เบ็ด : ไช้ห่าน = 113,500 : 20,000
ดังนั้นอัตราปันส่วนต้นทุน ไช้เบ็ด : ไช้ห่าน = 113,500 : (20,000 x 2.27)
= 5 : 2

การคำนวณอัตราปันส่วนต้นทุนสำหรับตัวอย่างรายอื่น ๆ คำนวณทำนองเดียวกัน ได้
ผลลัพธ์ดังแสดงในตาราง

ลำดับที่	อัตราส่วนปริมาณ ไช้เบ็ด : ไช้ห่าน ¹	การคำนวณอัตราปันส่วนต้นทุน ไช้เบ็ด : ไช้ห่าน	อัตราปันส่วนต้นทุน ไช้เบ็ด : ไช้ห่าน
1	113,300 : 20,000	113,300 : (20,000x2.27)	5 : 2
2	239,400 : 26,600	239,400 : (26,600x2.27)	4 : 1
3	278,100 : 30,900	278,100 : (30,900x2.27)	4 : 1
4	212,500 : 37,500	212,500 : (37,500x2.27)	5 : 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ จากตารางที่ 3.13

ตารางที่ 3.16 แสดงค่าเสื่อมราคาและค่าซ่อมแซมก่อนบันทึบบนส่วนต้นทุนในการพักใช้ของกิจการ
ตัวอย่าง

รายการ	จำนวน (หน่วย)	มูลค่าที่ซื้อ หรือสร้าง (บาท)	มูลค่าซาก (บาท)	อายุใช้ งาน(ปี)	ค่าเสื่อม ¹ ราคา (บาท)	ค่าซ่อมแซม (บาท)
<u>รายการที่ 1</u>						
ตู้พักใช้		70,000	7,000	30	2,100	2,000
เครื่องส่งใช้	1	150	-	5	30	-
เชิงใส่ใช้	40	6,000	-	2	3,000	-
รวม		76,150	7,000		5,130	2,000
<u>รายการที่ 2</u>						
ตู้พักใช้		200,000	20,000	30	6,000	4,000
เครื่องส่งใช้	1	150	-	5	30	-
เชิงใส่ใช้	60	9,000	-	2	4,500	-
รวม		209,150	20,000		10,530	4,000
<u>รายการที่ 3</u>						
ตู้พักใช้		200,000	20,000	30	6,000	4,800
เครื่องส่งใช้	2	300	-	5	60	-
เชิงใส่ใช้	80	12,800	-	2	6,400	-
รวม		213,100	20,000		12,460	4,800
<u>รายการที่ 4</u>						
ตู้พักใช้		170,000	17,000	30	5,100	5,000
เครื่องส่งใช้	2	300	-	5	60	-
เชิงใส่ใช้	100	16,500	-	2	8,250	-
รวม		186,800	17,000		13,410	5,000
รวมทั้งหมด		685,200	64,000		41,530	15,800

¹ ค่าเสื่อมราคาต่อปี = $\frac{\text{มูลค่าที่ได้อายุ} - \text{มูลค่าซาก}}{\text{อายุการใช้งาน (ปี)}}$

ตารางที่ 3.17 แสดงค่าแรงงานประจำก่อนบันส่วนต้นทุนในการฟักไข่ของกิจการตัวอย่าง

ลำดับที่	จำนวนลูกจ้าง (คน)	อัตราเงินเดือน (บาทต่อเดือน)	เงินเดือนต่อปี (บาท)	รวมเงินเดือน แต่ละราย
1	1	3,000	36,000	60,000
	1	2,000	24,000	
2	1	3,000	36,000	60,000
	1	2,000	24,000	
3	1	3,000	36,000	84,000
	2	2,000	48,000	
4	1	3,000	36,000	84,000
	2	2,000	48,000	

ที่มา : จากการสอบถามเจ้าของกิจการตัวอย่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 ค่าซ่อมแซม เป็นค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการปักไข่ห่านให้สามารถทำงานได้ แต่ไม่มีผลต่อการขยายอายุการใช้งานของอุปกรณ์นั้น ๆ ได้แก่ ค่าซ่อมแซมมอเตอร์และสายพานของตู้ปักไข่ เป็นต้น มีต้นทุนเฉลี่ยรายละ 940 บาท หรือตัวละ 0.04 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.21 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

1.5 ค่าดอกเบี้ยเงินหมุนเวียน เป็นค่าดอกเบี้ยเงินหมุนเวียนซึ่งกู้มาจากรธนาคารพาณิชย์ในรูปการเบิกเงินเกินบัญชีที่กระแสรายวันในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 15 ต้นทุนเฉลี่ยรายละ 17,000 บาทหรือตัวละ 0.77 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.70 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

1.6 ค่ากล่องกระดาษ ใช้บรรจุลูกห่านในการจำหน่าย ทำจากกระดาษลูกฟูกราคาใบละ 13 บาท ถ้าเป็นกล่องใช้แล้ว ราคาใบละ 5 บาท โดยมากนิยมใช้กล่องที่ใช้แล้ว มีความจุลูกห่านใบละ 40 ตัว มีต้นทุนเฉลี่ยรายละ 2,777.50 บาท หรือตัวละ 0.12 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.60 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

ตารางที่ 3.18 แสดงค่ากล่องกระดาษการปักไข่ห่านของกิจการตัวอย่าง

ลำดับที่	จำนวนลูกห่าน ¹ (ตัว)	จำนวนกล่อง ² (ใบ)	ราคา บาท/ใบ	จำนวนเงิน (บาท)
1	14,850	372	5	1,860
2	19,750	494	5	2,470
3	24,500	613	5	3,065
4	29,700	743	5	3,715
รวม	88,800	2,222	5	11,110

¹ จากตารางที่ 3.13

² จำนวนกล่อง = $\frac{\text{จำนวนลูกห่านแต่ละราย}}{\text{จำนวนลูกห่านต่อกล่อง}}$

2. ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าแรงงานประจำ ค่าเช่าอาคารและค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ มีต้นทุนเฉลี่ยรายละ 40,359.50 บาทหรือร้อยละ 8.78 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง แบ่งเป็นต้นทุนคงที่ ที่เป็นเงินสด 17,485.72 บาทหรือร้อยละ 3.80 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลงและต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด 22,873.78 บาทหรือร้อยละ 4.98 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง คิดเป็นต้นทุนคงที่ตัวละ 1.82 บาท ซึ่งในจำนวนนี้เป็นต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสดตัวละ 0.79 บาท และไม่เป็นเงินสดตัวละ 1.03 บาท ประกอบด้วยรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 ค่าแรงงานประจำ หมายถึง เงินเดือนของลูกจ้างและเจ้าของกิจการ ซึ่งแตกต่างกันตามความชำนาญและประสบการณ์ งานที่รับผิดชอบ คือ เมื่อรับซื้อไข่เท่านั้นแล้ว จะนำมาเรียงในถาดเข้าตู้ฟัก หลังจากนั้นต้องตรวจไข่เพื่อแยกไข่เชื้อตายออกจากตู้ฟัก คอยกลับไข่ในตู้ฟักวันละไม่เกิน 6 ครั้ง เมื่อลูกฟักตัวออกจะต้องนำลูกฟักออกจากตู้ฟักมาฟักในเข่งใส่ลูกฟัก นับลูกฟักบรรจุกล่องเพื่อจำหน่ายและทำความสะอาดตู้ฟัก เป็นต้น

จากการสอบถาม การดำเนินงานและการควบคุมการทำงานในกิจการ ทำโดยเจ้าของกิจการเอง บางรายจะเป็นผู้ควบคุมตู้ฟักเองด้วย มีต้นทุนเฉลี่ยรายละ 17,485.72 บาท หรือตัวละ 0.79 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.80 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง โดยเป็นต้นทุนที่จ่ายเป็นเงินสดทั้งสิ้น

2.2 ค่าเช่าอาคาร เนื่องจากเจ้าของกิจการเป็นเจ้าของอาคารสำนักงานเอง จึงประเมินค่าเช่าอาคารตามอัตราค่าเช่าอาคารพาณิชย์บริเวณสามแยกหัวลำโพง โดยการประกอบกิจการใช้พื้นที่อาคาร 1 คูหา 2 ชั้น เป็นเงิน 7,000 บาทต่อเดือน มีต้นทุนโดยเฉลี่ยรายละ 20,400 บาท หรือตัวละ 0.92 บาทคิดเป็นร้อยละ 4.44 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลงโดยเป็นต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายเป็นเงินสด

2.3 ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ สินทรัพย์ได้แก่ ตู้ฟักไข่ เครื่องส่องไข่และเข่งใส่ลูกฟัก คำนวณค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง (Straight-line method) ตามอายุการใช้งาน

จากการสอบถามเจ้าของกิจการฟักไข่เท่านั้น ตู้ฟักไข่มีมูลค่าเมื่อหมดอายุใช้งานร้อยละ 10 ของราคาที่ได้มา มีต้นทุนโดยเฉลี่ยรายละ 2,473.78 บาท หรือตัวละ 0.11 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.54 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

3. ต้นทุนลดลง หมายถึง รายได้จากการจำหน่ายไข่เชื้อตาย เป็นผลพลอยได้จากการฟักไข่ห่าน จึงถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนการฟักไข่ห่านลดลง มีรายได้จากการจำหน่ายไข่เชื้อตายเฉลี่ยรายละ 3,162.50 บาท หรือ ตัวละ 0.14 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.69 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง ทำให้ต้นทุนการฟักไข่ห่านลดลงจากเดิมรายละ 459,658.43 บาท เป็นรายละ 456,495.93 บาทหรือลดลงจากเดิมตัวละ 20.70 บาท เป็นตัวละ 20.56 บาท

รายได้จากการฟักไข่ห่าน

รายได้จากการฟักไข่ห่าน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ (ตารางที่ 3.19)

1. รายได้จากการจำหน่ายลูกห่าน ผลผลิตลูกห่านเฉลี่ยรายละ 22,200 ตัว ราคาเฉลี่ยตัวละ 28 บาท ทำให้มีรายได้โดยเฉลี่ยรายละ 621,600 บาท
2. รายได้จากการจำหน่ายไข่เชื้อตาย ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการฟักไข่ห่าน เป็นส่วนที่ทำให้ต้นทุนการฟักไข่ห่านลดลงเฉลี่ยรายละ 6,325 ฟอง ราคาฟองละ 0.50 บาท ทำให้ได้รับผลพลอยได้จากการฟักไข่ห่านเฉลี่ยรายละ 3,162.50 บาท

ตารางที่ 3.19 แสดงรายได้การฟักไข่ห่านของกิจการตัวอย่างปี 2529

ลำดับที่	รายได้จากการจำหน่ายลูกห่าน			รายได้จากการจำหน่ายไข่เชื้อตาย		
	จำนวน ¹	ราคาต่อ ²	จำนวนเงิน	จำนวน ³	ราคาต่อ ⁴	จำนวนเงิน
	(ตัว)	ตัว	(บาท)	(ฟอง)	ฟอง	(บาท)
1	14,850	28	415,800	5,000	0.50	2,500
2	19,750	28	553,000	6,650	0.50	3,325
3	24,500	28	686,000	6,150	0.50	3,075
4	29,700	28	831,600	7,500	0.50	3,750
รวม	88,800	28	2,486,400	25,300	0.50	12,650
เฉลี่ยต่อราย	22,200	28	621,600	6,325	0.50	3,162.50

¹ จากตารางที่ 3.13

² จากการสัมภาษณ์

³ จากตารางที่ 3.13

⁴ จากการสัมภาษณ์

ต้นทุนและรายได้จากการเลี้ยงลูกท่อน-ท่อนรุ่น

ลักษณะการประกอบการ

การเลี้ยงลูกท่อน-ท่อนรุ่นในปัจจุบัน ประกอบด้วยเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ลงทุน ผู้เลี้ยงท่อนส่วนใหญ่ลงทุนร่วมกับผู้ลงทุน

1. ผู้ลงทุน ผู้ลงทุนเป็นผู้จัดหาลูกท่อนและอาหารส่วนใหญ่ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยง และรับซื้อท่อนรุ่นที่โตได้ขนาดคืบ ผู้ลงทุนบางรายจะนำท่อนรุ่นที่รับซื้อจากเกษตรกรไปเลี้ยงขุนอาหารต่อเป็นท่อนเนื้อใช้ระยะเวลาประมาณ 30-40 วัน แล้วจึงนำไปขายยังแหล่งซื้อท่อนเนื้อ แต่ผู้ลงทุนส่วนใหญ่เมื่อรับซื้อท่อนรุ่นจากเกษตรกรแล้วจะขายต่อให้พ่อค้าเจ้าของฟาร์มที่ขุนท่อนเนื้อโดยตรง

จากการสอบถาม ผู้ลงทุนรายหนึ่ง ๆ จะปล่อยสินเชิ้อลูกท่อนรุ่นหนึ่งประมาณ 20,000-70,000 ตัวแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงรายละ 500-2,000 ตัวต่อ 1 รุ่น ทั้งนี้จำนวนดังกล่าวขึ้นอยู่กับปริมาณลูกท่อนในท้องตลาดขณะนั้นและกำลังความสามารถของเกษตรกรแต่ละราย ผู้ลงทุนจะรวมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าขนส่งไว้ในราคาลูกท่อนด้วย โดยซื้อลูกท่อนจากบริเวณสามแยกหัวลำโพง

ค่าใช้จ่ายในการบรรทุกลูกท่อนเป็นเงิน 500 บาทต่อเที่ยว¹ บรรทุกลูกท่อนได้ เที่ยวละ 400-1,200 ตัว บรรทุกด้วยกล่องกระดาษกล่องละ 40 ตัว คิดเป็นต้นทุนค่าบรรทุก โดยเฉลี่ยตัวละ 0.42-1.25 บาท

ค่าใช้จ่ายในการบรรทุกท่อนรุ่นเป็นเงิน 1,500 บาทต่อเที่ยว บรรทุกท่อนได้เที่ยวละ 600 ตัว โดยบรรจุแข่ง ๆ ละ 10 ตัว

¹ สัมภาษณ์ กิมเซ็ง แสงคำ. เกษตรกรผู้ลงทุนอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม,

ในการเขียนวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนมิได้มีจุดประสงค์ในการศึกษาต้นทุน และ รายได้จากผู้ลงทุนในการเลี้ยงห่านรุ่น เพียงแต่กล่าวพอสังเขปเท่านั้น

2. เกษตรกรผู้เลี้ยง เกษตรกรผู้เลี้ยงจะต้องจัดหาสถานที่เลี้ยง โรงเรือนและอุปกรณ์การเลี้ยงเองตามแต่ฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร รวมทั้งแรงงานในการดูแลตั้งแต่ นำลูกห่านเข้าฟาร์มจนกระทั่งจับขาย

จากการสอบถามเกษตรกรผู้เลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น นอกจากเลี้ยงห่านเป็นอาชีพหลักแล้วยังมีอาชีพเลี้ยงเป็ด และ ทำนาด้วย เหตุจูงใจที่ทำให้เกษตรกรเลี้ยงห่าน คือ เลี้ยงง่าย ใช้ระยะเวลาสั้น เป็นการใช้เวลาว่างเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวและจำหน่ายได้ราคาดี จากการสอบถาม เกษตรกรทุกรายมีประสบการณ์ในการเลี้ยงห่าน 10 ปีขึ้นไป โดยได้รับความรู้จากบรรพบุรุษและคำแนะนำจากเพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้เลี้ยงจะสร้างโรงเรือนบนที่ดินของตนเองแยกออกจากตัวบ้าน ลักษณะการลงทุนโดยการรับสินเชื่อลูกห่านและอาหารจากผู้ลงทุน

เกษตรกรเหล่านี้จะมีงานทำตลอดปี คือ เมื่อถึงฤดูการทำนาจะทำนาตามปกติ ส่วนโรงเรือนที่สร้างไว้จะใช้เลี้ยงเป็ดและห่านสลับกันตลอดปี

ต้นทุนและรายได้จากการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น ศึกษาด้วยวิธีสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงเขตอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 7 ฟาร์ม และเขตอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 ฟาร์ม รวมเป็น 15 ฟาร์ม เลี้ยงห่านเฉลี่ยฟาร์มละ 1,316.67 ตัวต่อปี (ตารางที่ 3.20) ศึกษาเกี่ยวกับรายจ่ายลงทุน รายจ่ายประจำ และรายได้ที่เกิดขึ้นในปีการเลี้ยง 2529 เท่านั้น โดยนำมาคำนวณต้นทุน และรายได้จากการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่นต่อฟาร์มด้วยวิธีตัวเฉลี่ยตามจำนวนฟาร์ม นอกจากนี้ยังได้คำนวณต้นทุนของห่านรุ่นต่อตัวด้วย

จากผลการคำนวณปรากฏว่าการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น มีต้นทุนการเลี้ยงเฉลี่ยฟาร์มละ 67,147.04 บาท แบ่งเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดฟาร์มละ 56,413.24 บาท หรือร้อยละ 84.01 ของต้นทุนรวมทั้งหมด และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดฟาร์มละ 10,733.80 บาท หรือร้อยละ 15.99 ของต้นทุนรวมทั้งหมด ต้นทุนเฉลี่ยตัวละ 58.73 บาท (ตารางที่ 3.21) ผลผลิตเฉลี่ยฟาร์มละ 1,143.33 ตัว ก่อให้เกิดรายได้จากการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่นฟาร์มละ

ตารางที่ 3.20 แสดงจำนวนการเลี้ยงห่าน จำนวนวันเลี้ยง

ลำดับฟาร์มที่	รุ่นที่ 1				รุ่นที่ 2				ผลรวม			
	ห่านเข้า ¹ (ตัว)	ห่านตาย ² (ตัว)	ห่านออก ³ (ตัว)	จำนวน วันเลี้ยง	ห่านเข้า (ตัว)	ห่านตาย (ตัว)	ห่านออก (ตัว)	จำนวน วันเลี้ยง	ห่านเข้า (ตัว)	ห่านตาย (ตัว)	ห่านออก (ตัว)	จำนวน วันเลี้ยง
นครปฐม												
1	1,000	340	660	83	750	107	643	78	1,750.00	447.00	1,303.00	161
2	-	-	-	-	700	160	540	93	700.00	160.00	540.00	93
3	-	-	-	-	500	50	450	78	500.00	50.00	450.00	78
4	-	-	-	-	1,000	300	700	74	1,000.00	300.00	700.00	74
5	-	-	-	-	600	110	490	78	600.00	110.00	490.00	78
6	-	-	-	-	860	110	750	78	860.00	110.00	750.00	78
7	640	79	561	123	500	40	460	123	1,140.00	119.00	1,021.00	246
อยุธยา												
8	1,200	150	1,050	88	700	190	510	88	1,900.00	340.00	1,560.00	176
9	2,000	130	1,870	93	1,200	120	1,080	93	3,200.00	250.00	2,950.00	186
10	1,000	60	940	85	500	40	460	82	1,500.00	100.00	1,400.00	167
11	1,300	100	1,200	83	800	40	760	83	2,100.00	140.00	1,960.00	166
12	-	-	-	-	1,000	80	920	93	1,000.00	80.00	920.00	93
13	-	-	-	-	700	94	606	93	700.00	94.00	606.00	93
14	2,000	200	1,800	88	-	-	-	-	2,000.00	200.00	1,800.00	88
15	800	100	700	93	-	-	-	-	800.00	100.00	700.00	93
รวม	9,940	1,159	8,781	736	9,810	1,441	8,369	1,134	19,750.00	2,600.00	17,150.00	1,870
อัตราร้อยละ เฉลี่ยต่อฟาร์ม									100.00	13.16	86.84	
									1,316.67	173.34	1,143.33	

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรผู้เลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น

1. ห่านเข้า หมายถึง จำนวนลูกห่านที่ซื้อมาเลี้ยง
2. ห่านตาย หมายถึง จำนวนห่านที่ตายก่อนถึงกำหนดการจำหน่าย
3. ห่านออก หมายถึง จำนวนผลผลิตห่านที่นำออกจำหน่าย

รายการ	ผลรวมต้นทุนฟาร์มตัวอย่าง(บาท)			ต้นทุนต่อฟาร์ม ¹⁵						ต้นทุนต่อตัว (บาท) ¹⁶		
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด		ไม่เป็นเงินสด		รวม		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
				บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ			
ต้นทุนแปรได้:-												
ค่าพันธุ์ ¹	612,550.00		612,550.00	40,836.67	60.82			40,836.67	60.82	35.72		35.72
ค่าอาหาร ²	193,054.00	12,400.00	205,454.00	12,870.27	19.17	826.66	1.23	13,696.93	20.40	11.26	0.72	11.98
ค่ายา ³	13,990.00		13,990.00	1,076.15	1.60			1,076.15	1.60	0.95		0.95
ค่าซ่อมแซมสินทรัพย์ ⁴	2,714.00		2,714.00	180.93	0.27			180.93	0.27	0.16		0.16
ค่าไฟฟ้า ⁵	2,459.20		2,459.20	163.95	0.24			163.95	0.24	0.14		0.14
ค่าน้ำมัน ⁶	1,117.82		1,117.82	74.52	0.11			74.52	0.11	0.06		0.06
รวมต้นทุนแปรได้	825,885.02	12,400.00	838,285.02	55,202.49	82.21	826.66	1.23	56,029.15	83.44	48.29	0.72	49.01
ต้นทุนคงที่:-												
ค่าแรงงานประจำ ⁷	17,852.04	142,586.28	160,438.32	1,190.14	1.77	9,505.75	14.16	10,695.89	15.93	1.04	8.31	9.35
ค่าใช้ที่ดิน ⁸		1,040.47	1,040.47			69.36	0.10	69.36	0.10	0.06		0.06
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ⁹		4,980.50	4,980.50			332.03	0.50	332.03	0.50	0.29		0.29
ค่าภาษีโรงเรือน ¹⁰	309.10		309.10	20.61	0.03			20.61	0.03	0.02		0.02
รวมต้นทุนคงที่	18,161.14	148,607.25	166,768.39	1,210.75	1.80	9,907.14	14.76	11,117.89	16.56	1.06	8.66	9.72
ต้นทุนรวมทั้งหมด:-	844,046.16	161,007.25	1,005,053.41	56,413.24	84.01	10,733.80	15.99	67,147.04	100.00	49.35	9.38	58.73
จำนวนฟาร์มตัวอย่างทั้งหมด(ฟาร์ม) ¹¹												
จำนวนฟาร์มตัวอย่างที่ไม่มีค่าใช้จ่ายยา(ฟาร์ม) ¹²												15
จำนวนผลผลิตห่านทั้งหมด (ตัว) ¹³												2
จำนวนผลผลิตห่านที่ไม่มีค่าใช้จ่ายยา (ตัว) ¹⁴												17,150
												2,480

1 จากตารางที่ 3.22
 2 จากตารางที่ 3.23
 3 จากตารางที่ 3.24
 4 จากตารางที่ 3.25
 5 จากตารางที่ 3.25
 6 จากตารางที่ 3.25
 7 จากตารางที่ 3.26
 8 จากตารางที่ 3.27
 9 จากตารางที่ 3.28
 10 จากตารางที่ 3.29
 11 จากตารางที่ 3.20
 12 จำนวนฟาร์มตัวอย่างที่ไม่มีค่าใช้จ่ายยา คือฟาร์มที่ 8 และ 12 จากตารางที่ 3.24
 13 จากตารางที่ 3.20
 14 จำนวนผลผลิตห่านที่ไม่มีค่าใช้จ่ายยา หมายถึง จำนวนผลผลิตของฟาร์มที่ 8 และ 12 เป็นจำนวน 1560 ตัว และ 920 ตัว รวมเป็น 2,480 ตัว
 15 ต้นทุนต่อฟาร์ม = ผลรวมของค่าใช้จ่ายต่อตัว
 ผลรวมของจำนวนฟาร์ม (15 ฟาร์ม) คูณ กับการกระจายค่าใช้จ่ายเพียง 13 ฟาร์ม เพราะฟาร์มที่ 8 และ 12 ไม่ได้ใช้
 16 ต้นทุนต่อตัว = ผลรวมของค่าใช้จ่ายต่อตัว
 ผลรวมของผลผลิต (17,150 ตัว) คูณ กับการกระจายค่าใช้จ่ายรวมผลผลิต 14,670 ตัว (=17,150 - 2,480 ตัว)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

81,060.33 บาท และเฉลี่ยตัวละ 70.90 บาท (ตารางที่ 3.30) โดยมีส่วนประกอบของต้นทุนดังนี้ (ตารางที่ 3.21)

1. ต้นทุนแปรได้ ได้แก่ ค่าพันธุ์ ค่าอาหาร ค่ายา ค่าซ่อมแซม ค่าไฟฟ้าและค่าน้ำมัน มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 56,029.15 บาท หรือร้อยละ 83.44 ของต้นทุนรวมทั้งหมดยกออกเป็น ต้นทุนแปรได้ที่เป็นเงินสด 55,202.49 บาท หรือประมาณร้อยละ 82.21 ของต้นทุนรวมทั้งหมดยก และต้นทุนแปรได้ที่ไม่เป็นเงินสด 826.66 บาท หรือประมาณร้อยละ 1.23 ของต้นทุนรวมทั้งหมดยก คิดเป็นต้นทุนแปรได้ตัวละ 49.01 บาท ซึ่งในจำนวนนี้เป็นต้นทุนแปรได้ที่เป็นเงินสดตัวละ 48.29 บาท และไม่เป็นเงินสด ตัวละ 0.72 บาท ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1.1 ค่าพันธุ์ เกษตรกรผู้เลี้ยงจะได้รับลูกห่านอายุ 1 วัน จากผู้ลงทุนด้วยวิธีการซื้อเชื้อ ขำระเงินหลังจากที่จำหน่ายห่านรุ่นอายุประมาณ 90 วันคืนให้กับผู้ลงทุน ค่าพันธุ์เป็นต้นทุนแปรได้ที่สูงที่สุดโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 40,836.67 บาท หรือตัวละ 35.72 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.82 ของต้นทุนรวมทั้งหมดยก

1.2 ค่าอาหาร เป็นต้นทุนแปรได้ที่มีมากเป็นอันดับ 2 รองจากค่าพันธุ์ มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 13,696.93 บาท หรือตัวละ 11.98 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.40 ของต้นทุนรวมทั้งหมดยก เนื่องจากห่านเป็นสัตว์ปีกที่กินอาหารได้ทุกชนิด ดังนั้นเกษตรกรจึงหาวิธีลดต้นทุนค่าอาหารโดยการเลี้ยงด้วยอาหารที่มีราคาถูก แต่มีคุณค่าที่มีความจำเป็นต่อการเจริญเติบโตของห่าน จากตารางที่ 3.23 จะสังเกตเห็นว่า ฟาร์มที่ 1-7 ใช้ข้าวเปลือกโดยไม่ใช้รำหยาบ สำหรับฟาร์มที่ 7-15 ใช้รำหยาบ โดยไม่ใช้ข้าวเปลือก เป็นต้น ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรเลือกใช้อาหารต่างกันได้แก่ ความสะดวกในการหาซื้ออาหารชนิดนั้น ๆ และราคาของอาหารในแต่ละท้องที่ การให้อาหารสำเร็จรูปจะให้ในระยะ 7 วันแรกเท่านั้น หลังจากนั้นจะเริ่มให้อาหารผสม

เมื่อลูกห่านมีอายุครบ 3 สัปดาห์ เกษตรกรจะต้อนห่านออกจากเล้าไปเลี้ยงในทุ่งนา โดยปล่อยให้ห่านเก็บกินข้าวเปลือกที่ตกอยู่ในทุ่งนาตลอดวัน และต้อนกลับเข้าเล้าก่อนค่ำ และจะให้อาหารผสมในมือเย็นจนกระทั่งห่านโตเต็มที่มีน้ำหนักประมาณ 3-3.5

ตารางที่ 3.22 แสดงค่าพันธุ์ลูกห่าน

ลำดับฟาร์มที่	จำนวนห่านเข้า (ตัว) ¹			ราคา (บาท/ตัว) ²		มูลค่ารวม ³ (บาท)	จำนวนห่านออก (ตัว)		
	รุ่นที่ 1	รุ่นที่ 2	รวม	รุ่นที่ 1	รุ่นที่ 2		รุ่นที่ 1	รุ่นที่ 2	รวม
1	1,000	750	1,750	23	45	56,750.00	660	643	1,303
2		700	700		43	30,100.00		540	540
3		500	500		45	22,500.00		450	450
4		1,000	1,000		45	45,000.00		700	700
5		600	600		45	27,000.00		490	490
6		860	860		45	38,700.00		750	750
7	640	500	1,140	25	45	38,500.00	561	460	1,021
8	1,200	700	1,900	11	36	38,400.00	1,050	510	1,560
9	2,000	1,200	3,200	27	41	103,200.00	1,870	1,080	2,950
10	1,000	500	1,500	27	42	48,000.00	940	460	1,400
11	1,300	800	2,100	11	38	44,700.00	1,200	760	1,960
12		1,000	1,000		42	42,000.00		920	920
13		700	700		35	24,500.00		606	606
14	2,000		2,000	19		38,000.00	1,800		1,800
15	800		800	19		15,200.00	700		700
รวม	9,940	9,810	19,750			612,550.00	8,781	8,369	17,150
ต้นทุนเฉลี่ยต่อฟาร์ม ⁵									40,836.67
ต้นทุนเฉลี่ยต่อตัว (บาท/ตัว) ⁶									35.72

¹ จากตารางที่ 3.20

² จากการสัมภาษณ์

³ มูลค่ารวม = จำนวนห่านเข้า × ราคาลูกห่านต่อตัว

⁴ จากตารางที่ 3.20

⁵ ต้นทุนเฉลี่ยต่อฟาร์ม = $\frac{\text{มูลค่ารวม}}{\text{จำนวนฟาร์ม}}$

⁶ ต้นทุนค่าพันธุ์เฉลี่ยต่อตัว = $\frac{\text{มูลค่ารวม}}{\text{จำนวนห่านออก}}$

$$= \frac{612,550}{17,150} = 35.72 \text{ บาทต่อตัว}$$

ตารางที่ 3.23 แสดงค่าอาหารการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น

ลำดับ ฟาร์มที่	อาหารสำเร็จรูป(อาหารไก่)			ปลายข้าว			ข้าวลิ้ม			รำหยาบ			ข้าวเปลือก			ค่าคักและหญ้า		ผลรวม		
	นน. (กก.)	บาท/ กก.	มูลค่ารวม	นน. (กก.)	บาท/ กก.	มูลค่ารวม	นน. (กก.)	บาท/ กก.	มูลค่ารวม	นน. (กก.)	ราคา /กก.	มูลค่ารวม	นน. (กก.)	ราคา /กก.	มูลค่ารวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
1	360		2,520	1,200		4,200							1,800		3,600		3,000	10,320	3,000	13,320
2	210		1,470	400		1,400	7,000		2,800				490		980	1,500		8,150		8,150
3	150		1,000	400		1,320	2,000		600				180		360	2,000		5,280		5,280
4	300		1,800	700		1,750	10,000		5,000							200		8,750		8,750
5	180		1,020	500		2,000	3,000		900				240		400	150		4,470		4,470
6	360		2,400	600		2,400	3,000		2,100				300		800	250		7,950		7,950
7	420		4,200	1,300		4,550	8,000		4,000	100	80		640		1,100	1,000		14,930		14,930
8	390		2,275	1,500		4,200	35,000		14,000	1,150	1,270						1,000	21,745	1,000	22,745
9	750		4,200	1,800		4,500	35,000		14,000	4,000	4,500						3,000	27,200	3,000	30,200
10	450		2,625	1,000		2,750	20,000		5,000	3,400	3,825						1,000	14,200	1,000	15,200
11	390		2,200	1,300		3,650	32,000		9,600	1,400	1,575						2,000	17,025	2,000	19,025
12	300		2,300	1,000		2,800	8,000		3,200	2,880	3,600						1,000	11,900	1,000	12,900
13	120		600	700		1,750	12,000		4,800	600	750						500	7,900	500	8,400
14	660		4,629	4,500		10,650	15,000		6,000	2,220	2,775						700	24,054	700	24,754
15	300		1,750	700		1,750	7,000		2,800	2,000	2,880						200	9,180	200	9,380
รวม	5,340	6.55	34,989	17,600	2.82	49,670	197,000	0.38	74,800	17,750	1.20	21,255	3,650	1.98	7,240	5,100	12,400	193,054	12,400	205,454

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรผู้เลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น ฟาร์มตัวอย่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิโกรัม การปล่อยห่านในทุ่งนาอาจปล่อยไปในทุ่งนาของคนอื่นด้วย เจ้าของที่บางรายขอเก็บผลประโยชน์ในจำนวนเงิน 5 บาท ต่อ 1 ไร่ ต่อ 1 รุ่น เพื่อให้การคำนวณต้นทุนเป็นไปอย่างเหมาะสม จึงได้ประเมินค่าอาหารที่ปล่อยให้ห่านเก็บกินในทุ่งนาของตนเอง โดยใช้หลักการเดียวกัน หากมีการจ่ายเป็นเงินสดจริง

1.3 ค่ายา เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่ายาและวัคซีนป้องกันโรค โรคระบาด ที่เป็นได้ง่ายคือ โรคเพลค (Duck Plaque) หรือกาฬโรคเป็ด โดยฉีดรุ่นละ 1 ครั้ง บางรายอาจฉีดถึง 2 ระยะ คือ เมื่อนำห่านเข้าฟาร์มและเมื่อห่านมีอายุครบ 1 เดือน ผู้ลงทุนจะเป็นผู้ฉีดให้โดยคิดมูลค่าตัวละ 50 สตางค์ สำหรับวัคซีนป้องกันโรคคอหิวด์สามารถป้องกันได้ 3 เดือน โดยเสียค่าใช้จ่ายตัวละ 25 สตางค์ในจังหวัดนครปฐม ส่วนจังหวัดอยุธยาคิดค่าใช้จ่ายตัวละ 40 สตางค์ สำหรับยาปฏิชีวนะ จะใช้ผสมละลายน้ำให้ห่านกินทันทีที่นำลูกห่านเข้าฟาร์ม และ มีการให้เป็นระยะ ๆ เพื่อทำให้ห่านเกิดความกระปรี้กระเปร่ามีความต้านทานโรคสูง ไม่เป็นโรคได้ง่าย

ตารางที่ 3.24 แสดงให้เห็นว่าฟาร์มที่มีต้นทุนค่ายามีเพียง 13 ฟาร์มจาก 15 ฟาร์ม ห่านที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคเพลค 10,050 ตัว มีค่าใช้จ่าย 6,025 บาท เฉลี่ยตัวละ 0.60 บาท ห่านที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคคอหิวด์ 3,400 ตัว มีค่าใช้จ่าย 1,285 บาท เฉลี่ยตัวละ 0.38 บาท และ ห่านที่ได้รับยาปฏิชีวนะ 13,100 ตัว มีค่าใช้จ่าย 6,680 บาท เฉลี่ยตัวละ 0.51 บาท

มีต้นทุนค่ายาเฉลี่ยฟาร์มละ 1,076.15 บาท หรือตัวละ 0.95 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.60 ของต้นทุนรวมทั้งหมด โดยเป็นค่าใช้จ่ายเงินสดทั้งหมด (ตารางที่ 3.21)

1.4 ค่าซ่อมแซม เป็นค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงโรงเรือน อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเลี้ยงห่าน โดยการซ่อมบำรุงนี้ไม่มีผลต่อการขยายอายุการใช้งาน เช่น ค่าซ่อมแซมรั้วโรงเรือน ค่าเปลี่ยนลูกยางของรถเข็นอาหาร ค่าน้ำมันยางในการขันเรือ เป็นต้น มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 180.93 บาท หรือ ตัวละ 0.16 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.27 ของต้นทุนรวมทั้งหมด

ลำดับฟาร์มที่	ห่านเข้า (ตัว)	วัคซีนป้องกันโรคเพรด			วัคซีนป้องกันอหิวาต์			ยาปฏิชีวนะ			รวม (บาท)
		จำนวนห่าน (ตัว)	ต้นทุน ต่อตัว ²	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนห่าน (ตัว)	ต้นทุน ต่อตัว	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนห่าน (ตัว)	ต้นทุน ต่อตัว	จำนวนเงิน (บาท)	
นกรปรุม											
1	1,750	1,750	0.50	875.00							875.00
2	700	700	1.00	700.00				700		300.00	1,000.00
3	500	500	1.00	500.00	500	0.25	125.00	500		450.00	1,075.00
4	1,000	1,000	0.50	500.00				1,000		150.00	650.00
5	600	600	0.50	300.00				600		240.00	540.00
6	860	860	0.50	430.00				860		2,040.00*	2,470.00
7	1,140	1,140	0.50	570.00				1,140		750.00	1,320.00
อยุธยา											
8	1,900										
9	3,200							3,200		300.00	300.00
10	1,500							1,500		700.00	700.00
11	2,100				2,100	0.40	840.00	2,100		130.00	970.00
12	1,000										
13	700	700	0.50	350.00				700		1,120.00	1,470.00
14	2,000	2,000	0.50	1,000.00							1,000.00
15	800	800	1.00	800.00	800	0.40	320.00	800		500.00	1,620.00
รวม	19,750	10,050		6,025.00	3,400		1,285	13,100		6,680.00	13,990.00
เฉลี่ยต่อตัว ¹			0.60			0.38			0.51		
เฉลี่ยต่อฟาร์ม (บาท)											1,076.15

* เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ไม่บอกสาเหตุว่าทำไมค่าใช้จ่ายจึงสูงขนาดนี้

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรผู้เลี้ยงลูกห่าน - ห่านรุ่น

$$1. \text{ ต้นทุนเฉลี่ยต่อตัว} = \frac{\text{ผลรวมค่ายาแต่ละชนิด}}{\text{ผลรวมห่านที่รับยานแต่ละชนิด}}$$

2. ทุกฟาร์มฉีดวัคซีนป้องกันโรคเพรด 1 ครั้ง ๆ ละ 0.50 บาท ยกเว้นฟาร์ม 2,3 และ 15 ฉีด 2 ครั้ง

ตารางที่ 3.25 แสดงการจัดสรรค่าซ่อมแซม ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำมันในการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น

ลำดับฟาร์มที่	จำนวนวันใช้งาน ¹	ค่าซ่อมแซม (บาท)		ค่าไฟฟ้า (บาท)		ค่าน้ำมัน (บาท)	
		ต่อปี ²	ต่อการเลี้ยงห่าน ³	ต่อปี ⁴	ต่อการเลี้ยงห่าน ⁵	ต่อปี ⁶	ต่อการเลี้ยงห่าน ⁷
1	161	350.00	154.38	480.00	211.73	200.00	88.22
2	93	1,000.00	254.79	480.00	122.30	100.00	25.48
3	78	600.00	128.22	480.00	102.58	230.00	49.15
4	74	600.00	121.64	480.00	97.32	240.00	48.66
5	78	200.00	42.74	480.00	102.58	230.00	49.15
6	78	200.00	42.74	480.00	102.58	200.00	42.74
7	246	460.00	310.03	480.00	323.51	220.00	148.27
8	176	100.00	48.22	480.00	231.45	200.00	96.44
9	186	700.00	356.71	480.00	244.60	200.00	101.92
10	167	900.00	411.78	480.00	219.62	220.00	100.66
11	166	600.00	272.88	480.00	218.30	200.00	90.96
12	93	800.00	203.84	480.00	122.30	300.00	76.44
13	93	700.00	178.36	480.00	122.30	200.00	50.96
14	88	250.00	60.27	480.00	115.73	300.00	72.33
15	93	500.00	127.40	480.00	122.30	300.00	76.44
รวม	1,870	7,960.00	2,714.00	7,200.00	2,459.20	3,340.00	1,117.82

1 จากตารางที่ 3.20

2 จากการสัมภาษณ์

3 ค่าใช้จ่ายแต่ละชนิดต่อการเลี้ยงห่าน = $\frac{\text{ค่าใช้จ่ายแต่ละชนิดต่อปี} \times \text{จำนวนวันใช้งาน}}{365}$

4 จากการสัมภาษณ์

5 การคำนวณเหมือน 3

6 จากการสัมภาษณ์

7 การคำนวณเหมือน 3

1.5 ค่าไฟฟ้า เป็นค่าไฟฟ้าสำหรับให้แสงสว่างในโรงเรือนและใช้ในการรดกกลูกห่าน การรดกกลูกห่านจะแบ่งโรงเรือนเป็นล็อก ๆ ละประมาณ 50 ตัว หากอากาศหนาวจะกกล็อกละประมาณ 20 ตัว โดยมีฟางรองพื้นใช้ไฟฟ้าในช่วงกลางคืนเท่านั้น สำหรับเวลากลางวันจะใช้แสงแดดช่วยเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 163.95 บาท หรือตัวละ 0.14 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.24 ของต้นทุนรวมทั้งหมด

1.6 ค่าน้ำมัน ได้แก่ ค่าน้ำมันต่าง ๆ เช่น ค่าน้ำมันหล่อลื่น ค่าน้ำมันตะเกียง เป็นต้น มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 74.52 บาท หรือตัวละ 0.06 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.11 ของต้นทุนรวมทั้งหมด

2. ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าแรงงานประจำ ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์และค่าภาษีโรงเรือน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยฟาร์มละ 11,117.89 บาท หรือตัวละ 9.72 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.56 ของต้นทุนรวมทั้งหมด แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายคงที่ที่เป็นเงินสดและค่าใช้จ่ายคงที่ไม่เป็นเงินสดร้อยละ 1.80 และ 14.76 ของต้นทุนรวมทั้งหมดตามลำดับ ประกอบด้วยรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 3.21)

2.1 ค่าแรงงานประจำ มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 10,695.89 บาท หรือตัวละ 9.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.93 ของต้นทุนรวมทั้งหมด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

- ส่วนที่เป็นเงินสด เนื่องจากเกษตรกรจะว่าจ้างคนงานเป็นรายเดือนตลอดปีเพื่อช่วยงานห่านา เลี้ยงเบ็ดและห่านด้วย ดังนั้นการบันทึบส่วนค่าแรงงานจึงใช้วันทำงานเป็นเกณฑ์ โดยกำหนดให้ 1 ปี มี 365 วัน ดังแสดงรายละเอียดการบันทึบส่วนตารางที่ 3.26 มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 1,190.14 บาท หรือตัวละ 1.04 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.77 ของต้นทุนรวมทั้งหมด

- ส่วนที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าแรงงานในครัวเรือนที่ช่วยในการเลี้ยงห่าน โดยประเมินอัตราค่าจ้างตามความต้องการและประสบการณ์ในท้องถิ่น การบันทึบส่วนค่าแรงงานใช้วันทำงานเป็นเกณฑ์เช่นเดียวกัน ดังแสดงรายละเอียดการบันทึบส่วนตารางที่ 3.26 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยฟาร์มละ 9,505.75 บาท หรือตัวละ 8.31 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.16 ของต้นทุนรวมทั้งหมด

ตารางที่ 3.26 แสดงค่าแรงงานประจำในการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น

ลำดับ ฟาร์ม ที่	อัตรา ค่าแรง ต่อเดือน	รุ่นที่ 1						รุ่นที่ 2					ผลรวม (บาท)				
		จำนวน ² วันเลี้ยง	จำนวนคนงาน(คน) ³		จำนวนเงิน(บาท) ⁴			จำนวน ⁵ วันเลี้ยง	จำนวนคนงาน(คน) ⁶		จำนวนเงิน ⁷ (บาท)			เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	
			จ้าง	ครัวเรือน	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม		จ้าง	ครัวเรือน	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม				
1	1,000	83		3		8,186.30	8,186.30	78		3		7,693.15	7,693.15		15,879.45	15,879.45	
2	1,000	-						93		3		9,172.60	9,172.60		9,172.60	9,172.60	
3	1,000	-						78		2		5,128.77	5,128.77		5,128.77	5,128.77	
4	1,000	-						74		3		7,298.63	7,298.63		7,298.63	7,298.63	
5	1,000	-						78		2		5,128.77	5,128.77		5,128.77	5,128.77	
6	1,000	-						78		2		5,128.77	5,128.77		5,128.77	5,128.77	
7	1,000	123		2		8,087.67	8,087.67	123		2		8,087.67	8,087.67		16,175.34	16,175.34	
8	1,000	88	1	2	2,893.15	5,786.30	8,679.45	88		2		5,786.30	5,786.30	2,893.15	11,572.60	14,465.75	
9	1,000	93	1	3	3,057.53	9,172.60	12,230.13	93	1	3	3,057.53	9,172.60	12,230.13	6,115.06	18,345.20	24,460.26	
10	1,000	85		2		5,589.04	5,589.04	82		2		5,391.78	5,391.78		10,980.82	10,980.82	
11	1,000	83	1	2	2,728.77	5,457.53	8,186.30	83		2		5,457.53	5,457.53	2,728.77	10,915.06	13,643.83	
12	1,000	-						93	1	2	3,057.53	6,115.07	9,172.60	3,057.53	6,115.07	9,172.60	
13	1,000	-						93		2		6,115.07	6,115.07		6,115.07	6,115.07	
14	1,000	88		4		11,572.60	11,572.60	-							11,572.60	11,572.60	
15	1,000	93	1	1	3,057.53	3,057.53	6,115.06	-						3,057.53	3,057.53	6,115.06	
รวม						11,736.98	56,909.57	68,646.55				6,115.06	85,676.71	91,791.77	17,852.04	142,586.28	160,438.32

1 จากการสัมภาษณ์

2 จากตารางที่ 3.20

3 จากการสัมภาษณ์

4 ค่าแรงงานประจำรุ่นที่ 1 = $\frac{\text{อัตราค่าจ้างต่อเดือน} \times 12 \times \text{จำนวนคนงานรุ่นที่ 1} \times \text{จำนวนวันทำงานรุ่นที่ 1}}{365 \text{ วัน}}$

5 จากตารางที่ 3.20

6 จากการสัมภาษณ์

7 ค่าแรงงานประจำรุ่นที่ 2 = $\frac{\text{อัตราค่าจ้างต่อเดือน} \times 12 \times \text{จำนวนคนงานรุ่นที่ 2} \times \text{จำนวนวันทำงานรุ่นที่ 2}}{365 \text{ วัน}}$

2.2 ค่าใช้ที่ดิน หมายถึง ค่าเช่าที่ดิน เนื่องจากเกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ค่าเช่าที่ดินจึงประเมินจากอัตราค่าเช่าในท้องถิ่นนั้น ๆ การคำนวณค่าเช่าที่ดินได้แสดงในตารางที่ 3.27 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยฟาร์มละ 69.36 บาท หรือตัวละ 0.06 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.10 ของต้นทุนรวมทั้งหมด

2.3 ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ สินทรัพย์ต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรือน รางใส่อาหาร รถเข็นอาหาร เป็นต้น มีอายุการใช้งานเท่ากับ 1 ปี หรือมากกว่า จากการสอบถามสำหรับโรงเรือนและเรือ มีมูลค่าซากเป็นร้อยละ 10 ของราคาทุน จากตารางที่ 3.28 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรแต่ละฟาร์มมีข้ออุปกรณ์การเลี้ยงที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฐานะของเกษตรกรรายนั้น ๆ สินทรัพย์ต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ใช้ประโยชน์ร่วมกับงานอื่น ๆ ด้วย การคำนวณต้นทุนจึงใช้วันทำงานเป็นเกณฑ์ในการปันส่วนต้นทุน คิดค่าเสื่อมราคาตามอัตราเส้นตรง (Straight line method) มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 332.03 บาท หรือตัวละ 0.29 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.50 ของต้นทุนรวมทั้งหมด

2.4 ค่าภาษีโรงเรือน จากการสอบถามกองการปกครองท้องถิ่น งานภาษีและรายได้ กระทรวงมหาดไทย อัตราภาษีโรงเรือนเรียกเก็บ 12.5% ของค่ารายปี¹

สำหรับเกษตรกรที่มีโรงเรือนของตนเอง มิได้ทำการเช่าจากผู้อื่นต้องถูกประเมินค่ารายปีจากอัตราค่าเช่าโรงเรือนในอัตราท้องถิ่นนั้น ๆ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3.29 มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 20.61 บาท หรือตัวละ 0.02 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของต้นทุนรวมทั้งหมด

รายได้จากการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น

ผลผลิตที่ได้รับจากการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น คือ ห่านรุ่นมีอายุประมาณ 3-4 เดือน น้ำหนักเฉลี่ยตัวละ 3.00-3.50 กิโลกรัม ปีการเลี้ยง 2529 จากการสอบถามพบว่ารายได้จากการจำหน่ายห่านรุ่นเฉลี่ยฟาร์มละ 81,060.33 บาท จำนวน 1,143.33 ตัว คิดเป็นรายได้เฉลี่ยตัวละ 70.90 บาท (ตารางที่ 3.30)

¹ ค่ารายปี หมายถึง รายได้จากค่าเช่าโรงเรือนต่อ 1 ปี

ตารางที่ 3.27 แสดงค่าใช้ที่ดินในการเลี้ยงลูกห่าน - ห่านรุ่น

ลำดับ ฟาร์มที่	ค่าเช่า/ไร่/ปี ¹	พื้นที่โรงเรือน ² (ตารางวา)	จำนวนวัน ³ ใช้งาน	ค่าใช้ที่ดิน ⁴
1	300.-	200	161	66.16
2	300.-	200	93	38.22
3	300.-	100	78	16.03
4	300.-	200	74	30.41
5	300.-	150	78	24.04
6	300.-	200	78	32.05
7	300.-	150	246	75.82
8	500.-	250	176	150.68
9	400.-	400	186	203.84
10	300.-	200	167	68.63
11	500.-	150	166	85.27
12	400.-	200	93	50.96
13	300.-	200	93	38.22
14	400.-	400	88	96.44
15	500.-	200	93	63.70
รวม				1,040.47

¹ จากการสัมภาษณ์

² จากการสัมภาษณ์

³ จากตารางที่ 3.20

⁴ ค่าใช้ที่ดิน = ค่าเช่าต่อไร่ต่อปี x $\frac{\text{พื้นที่โรงเรือน}}{400}$ x $\frac{\text{จำนวนวันใช้งาน}}{365}$

ตารางที่ 3.29 แสดงค่าภาษีโรงเรือนในการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น

ลำดับ ฟาร์มที่	ค่ารายปี ¹	ภาษี 12.5% ² ของค่ารายปี	จำนวนวัน ³ ทำงาน	จำนวนเงิน ⁴ (บาท)
1	500.-	62.50	161	27.57
2	600.-	75.00	93	19.11
3	600.-	75.00	78	16.03
4	700.-	87.50	74	17.74
5	400.-	50.00	78	10.68
6	500.-	62.50	78	13.36
7	300.-	37.50	246	25.27
8	600.-	75.00	176	36.16
9	300.-	37.50	186	19.11
10	500.-	62.50	167	28.60
11	300.-	37.50	166	17.05
12	300.-	37.50	93	9.55
13	800.-	100.00	93	25.48
14	700.-	87.50	88	21.10
15	700.-	87.50	93	22.29
รวม				309.10

¹ จากการสัมภาษณ์

² จากกองปกครองท้องถิ่น งานภาษีและรายได้ กระทรวงมหาดไทย

³ จากตารางที่ 3.20

⁴ ค่าภาษีโรงเรือน = $\frac{\text{ค่าภาษี 12.5\% ของค่ารายปี} \times \text{จำนวนวันทำงาน}}{356 \text{ วัน}}$

356 วัน

ตารางที่ 3.30 แสดงรายได้จากการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น

ลำดับฟาร์มที่	รุ่นที่ 1			รุ่นที่ 2			ผลรวม		
	จำนวน ¹ ห่านออก	รายได้ ² ต่อตัว	จำนวนเงิน	จำนวน ³ ห่านออก	รายได้ ⁴ ต่อตัว	จำนวนเงิน	จำนวน ห่านออก	รายได้ ต่อตัว	จำนวนเงิน
1	660	56	36,960	643	70	45,010	1,303		81,970
2				540	80	43,200	540		43,200
3				450	70	31,500	450		31,500
4				700	70	49,000	700		49,000
5				490	71	34,790	490		34,790
6				750	70	52,500	750		52,500
7	561	55	30,855	460	70	32,200	1,021		63,055
8	1,050	56	58,800	510	77	39,270	1,560		98,070
9	1,870	68	127,160	1,080	90	97,200	2,950		224,360
10	940	65	61,100	460	85	39,100	1,400		100,200
11	1,200	53	63,600	760	90	68,400	1,960		132,000
12				920	82	75,440	920		75,440
13				606	70	42,420	606		42,420
14	1,800	73	131,400				1,800		131,400
15	700	80	56,000				700		56,000
รวม	8,781		565,875	8,369		650,030	17,150		1,215,905
เฉลี่ยต่อตัว								70.90	
เฉลี่ยต่อฟาร์ม							1,143.33		81,060.33

1 จากตารางที่ 3.20

2 จากการสัมภาษณ์

3 จากตารางที่ 3.20

4 จากการสัมภาษณ์

ต้นทุนและรายได้จากการขุนห่าน

การศึกษาต้นทุนและรายได้จากการขุนห่านด้วยวิธีสัมภาษณ์เกษตรกรเจ้าของฟาร์มขุนห่านจากแหล่งขุนห่านที่สำคัญ คือ เขตจังหวัดนครปฐม 1 ฟาร์ม และ เขตจังหวัดสมุทรสาคร 1 ฟาร์ม รวมเป็น 2 ฟาร์ม มีกำลังการเลี้ยงตั้งแต่ 10,000 ตัวต่อปีขึ้นไป ศึกษาเกี่ยวกับรายจ่ายลงทุน รายจ่ายประจำและรายได้ที่เกิดขึ้นในปีการเลี้ยง 2529 เท่านั้น โดยนำมาคำนวณต้นทุนและรายได้จากการขุนห่านต่อฟาร์มด้วยวิธีตัวเฉลี่ยตามจำนวนฟาร์ม นอกจากนี้ยังได้คำนวณต้นทุนต่อตัวด้วย

จากการสอบถามกิจการประเภทยังมีเงินลงทุนสูงมาก อาชีพหลัก คือ การขุนเป็ด ส่วนการขุนห่านเป็นเพียงอาชีพรองเท่านั้น ฟาร์มที่เก็บข้อมูลนี้จะซื้อห่านรุ่นอายุ 3 เดือน น้ำหนัก 3.00-3.50 กิโลกรัม จากบริเวณท้องที่และจังหวัดใกล้เคียง เช่น สุพรรณบุรี สิงห์บุรี ชลบุรี และชัยนาท เป็นต้น เนื่องจากห่านเป็นสัตว์ปีกที่มีคนนิยมไม่กว้างขวางนัก ผู้ลงทุนในการทำกิจการขุนห่านจึงมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับสัตว์ปีกชนิดอื่น จากการสำรวจฟาร์มที่ทำ การขุนห่านเพื่อการค้ามีอยู่ 2 ฟาร์ม อัตราส่วนการขุนเป็ดต่อการขุนห่าน คือ 10 : 1 และ 27 : 1 โดยเฉลี่ยขุนฟาร์มละ 45,000 ตัวต่อปี (ตารางที่ 3.31) การขุนจะขุนเป็นคอกคอกละ 150 ตัว น้ำหนักห่านที่จำหน่ายประมาณ 4.00-4.50 กิโลกรัมต่อตัว อัตราการตายของห่านระหว่างงวดประมาณร้อยละ 1 ของห่านทั้งหมด ระยะเวลาขุน 30-35 วัน

ตารางที่ 3.31 แสดงจำนวนการเลี้ยงและระยะเวลาขุนห่านของฟาร์มตัวอย่าง

ฟาร์มที่	จำนวน (ตัว)			อัตราส่วน			ระยะเวลาเลี้ยง (วัน)
	เป็ด	ห่าน	รวม	เป็ด	ห่าน	รวม	
1	720,000	72,000	792,000	10	1	11	35
2	486,000	18,000	504,000	27	1	28	30
รวม	1,206,000	90,000	1,296,000				
เฉลี่ยต่อฟาร์ม	603,000	45,000	648,000				

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรเจ้าของฟาร์มขุนห่าน

เนื่องจากกิจการดังกล่าวนอกจากจะดำเนินการขุันท่านเนื้อแล้วยังทำการขุนเบ็ดเนื้อด้วย ทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินการ ไม่ว่าผู้ดำเนินการ โรงเรือนหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ก็ตามใช้ร่วมกันระหว่างการเลี้ยงทั้ง 2 ชนิด เพื่อให้การวิเคราะห์ต้นทุนเป็นไปอย่างเหมาะสมจึงขยี้คหลักการปันส่วนต้นทุนร่วมตามจำนวนการเลี้ยงในปี 2529 เป็นเกณฑ์ เช่นเดียวกับอัตราส่วนที่แสดงในตารางที่ 3.31

จากผลการคำนวณปรากฏว่าการขุันท่านมีต้นทุนการเลี้ยงเฉลี่ยฟาร์มละ 5,298,342.83 บาท แบ่งเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสด ฟาร์มละ 4,849,527.42 บาท หรือร้อยละ 91.53 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลงและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด ฟาร์มละ 448,815.41 บาท หรือ ร้อยละ 8.47 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง แต่เนื่องจากการขุันท่านมีผลพลอยได้จากการจำหน่ายท่านตายในระหว่างงวดเฉลี่ยฟาร์มละ 9,000 บาท ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนการเลี้ยงลดลงเหลือฟาร์มละ 5,289,342.83 บาท โดยแบ่งเป็นต้นทุนเงินสดฟาร์มละ 4,840,527.42 บาท หรือร้อยละ 91.36 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง และ ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดฟาร์มละ 448,815.41 บาท หรือ ร้อยละ 8.47 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง และมีต้นทุนเฉลี่ยตัวละ 118.73 บาท (ตารางที่ 3.32) ผลผลิตเฉลี่ยฟาร์มละ 44,550 ตัว ก่อให้เกิดรายได้จากการจำหน่ายท่านขุนฟาร์มละ 5,346,000.- บาท เฉลี่ยตัวละ 120 บาท (ตารางที่ 3.42) โดยมีส่วนประกอบต้นทุนดังนี้ (ตารางที่ 3.32)

1. ต้นทุนแปรได้ ได้แก่ ค่าพันธุ์ ค่าอาหาร ค่ายา ค่าแรงงานชั่วคราว ค่าซ่อมแซม ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมัน ค่าวัสดุไฟฟ้า ค่ายาฆ่าเชื้อในโรงเรือน ค่าเช่า ค่ากระสอบใส่อาหาร ค่าพลั่ว ค่าไม้กวาด และ ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้ มีต้นทุนเฉลี่ยฟาร์มละ 5,235,581.72 บาท หรือร้อยละ 98.82 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง แบ่งออกเป็นต้นทุนแปรได้ที่เป็นเงินสด 4,819,646.25 บาท หรือร้อยละ 90.97 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง และต้นทุนแปรได้ที่ไม่เป็นเงินสด 415,935.47 บาท หรือร้อยละ 7.85 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง คิดเป็นต้นทุนแปรได้ตัวละ 117.52 บาท ซึ่งจำนวนนี้เป็นต้นทุนแปรได้ที่เป็นเงินสด ตัวละ 108.18 บาท และไม่เป็นเงินสดตัวละ 9.34 บาท ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.32 ต้นทุนการขนถ่ายของฟาร์มตัวอย่าง ต่อฟาร์มและต่อหัว ปี 2529

รายการ	ฟาร์มที่ 1		ฟาร์มที่ 2		ผลรวม			ต้นทุนต่อฟาร์ม (บาท) ¹					ต้นทุนต่อหัว (บาท) ²				
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ร้อยละ	ไม่เป็นเงินสด	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	
ต้นทุนแปรได้:-																	
ค่าพันธุ์ ³	4,980,000.00		1,260,000.00		6,240,000.00		6,240,000.00	3,120,000.00	58.89			3,120,000.00	58.89	70.03		70.03	
ค่าอาหาร ⁴	2,416,059.60		546,407.55		2,962,467.15		2,962,467.15	1,481,233.58	27.96			1,481,233.38	27.96	33.25		33.25	
ค่ายา ⁵	130,800.00		31,700.00		162,500.00		162,500.00	81,250.00	1.53			81,250.00	1.53	1.82		1.82	
ค่าแรงงานชั่วคราว ⁶	78,477.26		11,592.86		90,070.12		90,070.12	45,035.06	0.85			45,035.06	0.85	1.01		1.01	
ค่าใช้จ่ายแปรได้อื่น ๆ ⁷																	
- ค่าซ่อมแซม	6,053.45		6,435.00		12,488.45		12,488.45	6,244.22	0.12			6,244.22	0.12	0.14		0.14	
- ค่าไฟฟ้าและน้ำ	34,800.00		5,142.86		39,942.86		39,942.86	19,971.43	0.38			19,971.43	0.38	0.45		0.45	
- ค่าน้ำมัน	54,545.45		12,857.14		67,402.59		67,402.59	33,701.30	0.63			33,701.30	0.63	0.76		0.76	
- ค่าวัสดุไฟฟ้า	1,909.09		1,267.29		3,176.38		3,176.38	1,588.19	0.03			1,588.19	0.03	0.03		0.03	
- ค่ายาฆ่าเชื้อในโรงเรือน	36,363.64		785.71		37,149.35		37,149.35	18,574.67	0.35			18,574.67	0.35	0.42		0.42	
- ค่าเช่า	12,727.27		2,321.43		15,048.70		15,048.70	7,524.35	0.14			7,524.35	0.14	0.17		0.17	
- ค่ากระสอบใส่อาหาร	6,363.64		892.86		7,256.50		7,256.50	3,628.25	0.07			3,628.25	0.07	0.08		0.08	
- ค่าหัว	872.73		94.29		967.02		967.02	483.51	0.01			483.51	0.01	0.01		0.01	
- ค่าไม้กวาด	709.09		114.29		823.38		823.38	411.69	0.01			411.69	0.01	0.01		0.01	
ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้ ⁸		669,660.49		162,210.45		831,870.94	831,870.94			415,935.47	7.85	415,935.47	7.85	9.34		9.34	
รวมต้นทุนแปรได้	7,759,681.22	669,660.49	1,879,611.28	162,210.45	9,639,292.50	831,870.94	10,471,163.44	4,819,646.25	90.97	415,935.47	7.85	5,235,581.72	98.82	108.18	9.34	117.52	
ต้นทุนคงที่ :-																	
ค่าแรงงานประจำ ⁹	33,381.82	6,545.45	9,471.43	6,857.14	42,853.25	13,402.59	56,255.84	21,426.63	0.40	6,701.29	0.13	28,127.92	0.53	0.48	0.15	0.63	
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ¹⁰		39,246.40		7,953.40		47,199.80	47,119.80			23,599.90	0.44	23,599.90	0.44	0.53		0.53	
ค่าใช้จ่ายคงที่อื่น ๆ ¹¹																	
- ค่าเช่าที่ดิน	12,272.73		3,928.57		16,201.30		16,201.30	8,100.65	0.15			8,100.65	0.15	0.18		0.18	
- ค่าเช่าโรงเรือน	636.36		71.43		707.79		707.79	353.89	0.01			353.89	0.01	0.01		0.01	
ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ ¹²		3,994.91		1,162.58		5,157.49	5,157.49			2,578.75	0.05	2,578.75	0.05	0.06		0.06	
รวมต้นทุนคงที่	46,290.91	49,786.76	13,471.43	15,973.12	59,762.34	65,759.88	125,522.22	29,881.17	0.56	32,879.94	0.62	62,761.11	1.18	0.67	0.74	1.41	
ต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง	7,805,972.13	719,447.25	1,893,082.71	178,183.57	9,699,054.84	897,630.82	10,596,685.66	4,849,527.42	91.53	448,815.41	8.47	5,298,342.83	100.00	108.85	10.08	118.93	
ต้นทุนลดลง:-																	
รายได้จากการจำหน่ายนํ้าลาย ¹³	14,400.00		3,600.00		18,000.00		18,000.00	9,000.00	0.17			9,000	0.17	0.20		0.20	
ต้นทุนรวมทั้งหมก	7,791,572.13	719,447.25	1,889,482.71	178,183.57	9,681,054.84	897,630.82	10,578,685.66	4,840,527.42	91.36	448,815.41	8.47	5,289,342.83	99.83	108.65	10.08	118.73	
นํ้าเข้า (ตัว)		72,000		18,000			90,000						45,000				
นํ้าตายระหว่างงอก (ตัว)		720		180			900						450				
นํ้าออก (ตัว)		71,280		17,820			89,100						44,550				
ค่าพันธุ์โดยเฉลี่ย ต่อหัว (บาทต่อตัว) ¹⁴		69.17		70			69.33						60.33				

¹ ต้นทุนต่อฟาร์ม = $\frac{\text{ผลรวมของค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด}}{\text{ผลรวมของจำนวนฟาร์ม (2 ฟาร์ม)}}$

² ต้นทุนต่อหัว = $\frac{\text{ผลรวมของค่าใช้จ่ายแต่ละชนิด}}{\text{ผลรวมของผลผลิต (89,100 ตัว)}}$

- ³ จากสัมภาษณ์
- ⁴ จากตารางที่ 3.33
- ⁵ จากตารางที่ 3.34
- ⁶ จากตารางที่ 3.35
- ⁷ จากตารางที่ 3.36
- ⁸ จากตารางที่ 3.37
- ⁹ จากตารางที่ 3.38
- ¹⁰ จากตารางที่ 3.39
- ¹¹ จากตารางที่ 3.40
- ¹² จากตารางที่ 3.41
- ¹³ จากตารางที่ 3.42

¹⁴ ค่าพันธุ์นํ้าเข้าเฉลี่ยต่อหัว = $\frac{\text{ค่าพันธุ์แต่ละฟาร์ม}}{\text{นํ้าเข้าแต่ละฟาร์ม}}$

1.1 ค่าพันธุ์ ฟาร์มขุนท่านจะซื้อท่านรุ่นอายุประมาณ 90 วัน จากเกษตรกรผู้เลี้ยงลูกท่าน-ท่านรุ่นนำมาเลี้ยงต่อประมาณ 30-40 วัน จากน้ำหนัก 3.00-3.50 กิโลกรัม เป็น 4.00-4.50 กิโลกรัม ค่าพันธุ์เป็นต้นทุนแปรได้ที่สูงสุด โดยเฉลี่ยฟาร์มละ 3,120,000 บาท หรือตัวละ 70.03 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.89 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง โดยเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดทั้งหมด

1.2 ค่าอาหาร เป็นต้นทุนแปรได้ที่มากเป็นอันดับ 2 โดยเฉลี่ยมีต้นทุนฟาร์มละ 1,481,233.58 บาท หรือ ตัวละ 33.25 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.96 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

จากการสอบถามการให้อาหารของแต่ละฟาร์มแตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 3.33 ทั้งขึ้นอยู่กับราคาและความสะดวกในการจัดหาอาหาร ดังที่ได้กล่าวมาแล้วท่านเป็นสัตว์ปีกที่กินอาหารง่าย ดังนั้นผู้เลี้ยงจึงไม่ต้องพิถีพิถันในการจัดหาอาหารมากนัก เพียงแต่คำนึงถึงคุณค่าของอาหารที่จำเป็นต่อการเติบโตของท่าน บางครั้งผู้เลี้ยงอาจให้อาหารทดแทน หรือเสริมบ้างในกรณีที่อาหารหลักมีราคาแพง เช่น เส้นไหม เส้นก๋วยเตี๋ยว ข้าวฟ่าง เป็นต้น

สำหรับค่าผักและหญ้า ประเมินราคาจากค่าจ้างแรงงานในการเก็บมาส่งให้แก่ฟาร์ม ท่านเป็นสัตว์ปีกที่ต้องกินอาหารอยู่ตลอดเวลา หากอาหารที่ให้ท่านกินหมดก่อนกำหนดเวลาที่จะให้ในมือต่อไป ท่านจะจิกตักกินเอง ดังนั้น ผู้เลี้ยงจึงป้องกันโดยการเตรียมผักและหญ้าทิ้งไว้ในโรงเรือน

1.3 ค่ายา ได้แก่ ค่ายาปฏิชีวนะและวัคซีนป้องกันโรค โดยเฉลี่ยมีต้นทุนฟาร์มละ 81,250 บาท หรือตัวละ 1.82 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.53 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

- การฉีดวัคซีน เมื่อนำท่านเข้าฟาร์มจะฉีดวัคซีนป้องกันโรคเพลค (Duck Plaque) หรือกาฬโรคเบ็ด และอหิวาต์หันที่ ค่าใช้จ่ายในการฉีดวัคซีนนี้เจ้าของฟาร์มจะจ้างคนงานฉีดมาให้ท่านเอง โดยซื้อขายจากกรมปศุสัตว์หรือร้านยาเวชภัณฑ์ทั่วไป ต้นทุนเฉพาะค่ายาสำหรับวัคซีนกาฬโรคเบ็ด ตัวละ 0.40 บาท สำหรับวัคซีนป้องกันอหิวาต์ ตัวละ 0.25 บาท

ตารางที่ 3.33 แสดงค่าอาหารในการขุนห่านของฟาร์มตัวอย่าง

รายการอาหาร	ฟาร์มที่ 1				ฟาร์มที่ 2				มูลค่าทั้งหมด (บาท)
	กิโลกรัมต่อ ตัวต่อวัน	ปริมาณอาหาร ทั้งหมด (กก) ¹	บาท/กก	จำนวนเงิน	กิโลกรัมต่อ ตัวต่อวัน	ปริมาณอาหาร ทั้งหมด (กก) ²	บาท/กก	จำนวนเงิน	
รำหยาบ	0.020	50,148.00	1.00	50,148.00	0.020	10,746.00	1.00	10,746.00	60,894.00
รำละเอียด	0.060	150,444.00	2.50	376,110.00	0.030	16,119.00	2.50	40,297.50	416,407.50
ปลายข้าว	0.060	150,444.00	2.80	421,243.20	0.020	10,746.00	3.20	34,387.20	455,630.40
ปลาป่น	0.060	150,444.00	10.00	1,504,440.00	0.060	32,238.00	10.50	338,499.00	1,842,939.00
น้ำมันตับปลา	0.002	5,014.80	8.00	40,118.40					40,118.40
ข้าวโพค					0.020	10,746.00	2.75	29,551.50	29,551.50
กากถั่ว					0.280	150,444.00	0.40	60,177.60	60,177.60
ข้าวเปลือก					0.015	8,059.50	2.50	20,148.75	20,148.75
กากและหญ้า ³				24,000.00				12,600.00	36,600.00
รวม	0.202	506,494.80		2,416,059.60	0.445	239,098.50		546,407.55	2,962,467.15
ระยะเวลาที่ เลี้ยงต่อตัว (วัน)				35				30	
ห่านเข้า (ตัว)				72,000				18,000	90,000
ห่านออก (ตัว)				71,280				17,820	89,100
ห่านโดยเฉลี่ย (ตัว) ⁴				71,640				17,910	89,550

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรเจ้าของฟาร์มขุนห่าน

1. ปริมาณอาหารทั้งหมด = ปริมาณอาหารที่ห่าน 1 ตัวกินใน 1 วัน × ระยะเวลาที่เลี้ยง (วัน) × ปริมาณห่านโดยเฉลี่ย
2. การคำนวณเหมือน 1
3. จากการสัมภาษณ์ ฟาร์มที่ 1 ประเมินจากค่าจ้างแรงงานเก็บกากและหญ้าโดยจ่ายผลตอบแทนเป็นรายเดือน ๆ ละ 2,000 บาท 12 เดือน
ฟาร์มที่ 2 ประเมินจากค่าจ้างแรงงานเก็บกากและหญ้าโดยจ่ายผลตอบแทนเป็นรายวัน ๆ ละ 70 บาท 180 วัน
4. ปริมาณห่านโดยเฉลี่ย = $\frac{\text{ปริมาณห่านเข้า} + \text{ปริมาณห่านออก}}{2}$

- ยาปฏิชีวนะ ให้นำกินโดยวิธีละลายน้ำ ให้กินทันทีที่นำท่านเข้าฟาร์ม จากนั้นให้เป็นระยะ เพื่อทำให้ท่านเกิดความกระปรี้กระเปร่าไม่เป็นโรคง่าย เมื่อเป็นโรคขึ้นมาแล้วจะทำให้เกิดความเสียหายเพราะจะระบาดได้เร็วมาก

ตารางที่ 3.34 แสดงค่ายาในการขุนท่าน

ลำดับฟาร์มที่	จำนวนท่าน (ตัว)	วัคซีนป้องกันโรคเพลค		วัคซีนป้องกันอหิวาต์		ยาปฏิชีวนะ (บาท)	ผลรวม (บาท)
		ต้นทุนต่อตัว	จำนวนเงิน (บาท)	ต้นทุนต่อตัว	จำนวนเงิน (บาท)		
1	72,000	0.40	28,800	0.25	18,000	84,000	130,800
2	18,000	0.40	7,200	0.25	4,500	20,000	31,700
รวม	90,000	0.40	36,000	0.25	22,500	104,000	162,500

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรเจ้าของฟาร์มขุนท่าน

1.4 ค่าแรงงานชั่วคราว เป็นต้นทุนค่าแรงงาน ได้แก่ พนักงานทำวัคซีน พนักงานฉีดยา พนักงานเลี้ยงท่าน พนักงานปะกระสอบและกรรมกร ค่าจ้างแรงงานคิดเป็นรายวัน อัตราค่าแรงงานขึ้นอยู่กับความต้องการแรงงานและประสิทธิภาพ การคำนวณค่าแรงงานชั่วคราวให้มีวันทำงานเดือนละ 20 วัน เวลา 12 เดือน ยกเว้นพนักงานเลี้ยงท่านมีวันทำงานปีละ 365 วัน คนงาน 1 คน สามารถดูแลท่านได้ 40 หอง หรือเท่ากับโรงเรือน 1 ล็อก ๆ ละ 150 ตัว

จากตารางที่ 3.35 แสดงให้เห็นถึงการปันส่วนต้นทุนค่าแรงงานชั่วคราวที่ใช้ร่วมกับการเลี้ยงเบ็ด มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 45,035.06 บาท และจากตาราง 3.32 แสดงให้เห็นว่ามีต้นทุนค่าแรงชั่วคราวเฉลี่ยตัวละ 1.01 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.85 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

ตารางที่ 3.35 แสดงค่าแรงงานชั่วคราวในการขุดทำน

รายการ	ฟาร์มที่ 1 (เปิด : ห่าน = 10 : 1)					ฟาร์มที่ 2 (เปิด : ห่าน = 27 : 1)					รวมค่าแรงชั่วคราว สำหรับการขุดทำน
	จำนวน คนงาน	บาท/ วัน	จำนวนเงิน	เปิด(10)	ห่าน(1)	จำนวน คนงาน	บาท /วัน	จำนวนเงิน	เปิด(27)	ห่าน(1)	
1 พนักงานทำวัคซิมและฉึกยา	12	40	115,200	104,727.28	10,472.72	8	55	105,600	101,828.57	3,771.43	14,244.15
2 พนักงานเลี้ยง	15	70	383,250	348,409.09	34,840.91	10	60	219,000	211,178.57	7,821.43	42,662.34
3 พนักงานแกะกระสอบ	10	40	96,000	87,272.73	8,727.27						8,727.27
4 กรรมกร	16	70	268,800	244,363.64	24,436.36						24,436.36
รวม			863,250	784,772.74	78,477.26			324,600	313,007.14	11,592.86	90,070.12
เฉลี่ยต่อฟาร์ม											45,035.06

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรเจ้าของฟาร์มขุดทำนตัวอย่าง

- หมายเหตุ
1. พนักงานทำวัคซิมและฉึกยา พนักงานแกะกระสอบ กรรมกร มีวันทำงานเดือนละ 20 วัน ปีละ 12 เดือน
  2. พนักงานเลี้ยงห่าน มีวันทำงานปีละ 365 วัน

1.5 ค่าใช้จ่ายแปรได้อื่น ๆ ได้แก่ ค่าซ่อมแซม ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าน้ำมัน ค่าวัสดุไฟฟ้า ค่ายาฆ่าเชื้อในโรงเรือน ค่าเช่า ค่ากระสอบใส่อาหาร ค่าปลั้ว และค่าไม้กวาด ค้างรายละเอียดต่อไปนี้

- ค่าซ่อมแซม เป็นค่าบำรุงรักษาโรงเรือน เช่น หลังคาโรงเรือน เปลี่ยนลูกล้อรถเข็นอาหาร เปลี่ยนหัวเข็มฉีดยา และ ลูกยางในเข็มฉีดยา เป็นต้น มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 6,244.22 บาท หรือ ตัวละ 0.14 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.12 ของต้นทุนรวม ก่อนหักต้นทุนลดลง
- ค่าไฟฟ้าและน้ำ ค่าไฟฟ้าใช้สำหรับให้แสงสว่างในโรงเรือน ค่าน้ำ ใช้สำหรับให้ท่านกินและทำความสะอาดโรงเรือน เป็นต้น มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 19,971.43 บาท หรือ ตัวละ 0.45 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.38 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง
- ค่าน้ำมัน ใช้สำหรับบรรทุกท่าน และใช้ในการบริการงานอื่น ๆ ภายในฟาร์ม มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 33,701.30 บาท หรือตัวละ 0.76 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.63 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง
- ค่าวัสดุไฟฟ้า ได้แก่ หลอดไฟ บาลาส สตาร์ทเตอร์ เป็นต้น ใช้เปลี่ยนเมื่อของเก่าหมดอายุการใช้งาน มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 1,588.19 บาท หรือ ตัวละ 0.03 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง
- ค่ายาฆ่าเชื้อในโรงเรือน เป็นค่าทำความสะอาดและฆ่าเชื้อในโรงเรือนก่อนที่จะมีการนำท่านรุ่นใหม่เข้าไปเลี้ยง โดยมากนิยมใช้ปูนขาวซึ่งบรรจุเป็นถุง ถุงละ 10 กิโลกรัม ราคา 12 บาท เป็นปูนขาวที่ทำจากเปลือกหอยเผา บางครั้งใช้ร่วมกับซีเมนต์ โดยซื้อครั้งละ 1 คันรถบรรทุก ราคา 800 บาท ปริมาณการใช้ 1 คัน ต่อ 1 โรงเรือนต่อ 1 ครั้ง มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 18,574.67 บาท หรือตัวละ 0.42 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.35 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง
- ค่าเช่า เป็นค่าเช่าสำหรับบรรจุท่านในการขนส่ง อายุใช้งานโดยเฉลี่ยใบละ 4 เดือน บรรจุท่านได้ 10 ตัว มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 7,524.35 บาท หรือตัวละ 0.17 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.14 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

ตารางที่ 3.36 แสดงค่าใช้จ่ายแปรได้อื่น ๆ ในการขุนห่าน

ค่าใช้จ่ายแปรได้อื่นๆ	ฟาร์มที่ 1 (เบ็ด:ห่าน = 10:1)			ฟาร์มที่ 2 (เบ็ด:ห่าน = 27:1)			รวมค่าใช้จ่ายแปรได้อื่นๆ ที่ใช้ในการขุนห่าน
	รวม	เบ็ด(10)	ห่าน(1)	รวม	เบ็ด(27)	ห่าน(1)	
1.ค่าซ่อมแซม	66,588.00	60,534.55	6,053.45	180,180.00	173,745.00	6,435.00	12,488.45
2.ค่าไฟฟ้าและน้ำ	382,800.00	348,000.00	34,800.00	144,000.00	138,857.14	5,142.86	39,942.86
3.ค่าน้ำมัน	600,000.00	545,454.55	54,545.45	360,000.00	347,142.86	12,857.14	67,402.59
4.ค่าวัสดุไฟฟ้า	21,000.00	19,090.91	1,909.09	35,484.00	34,216.71	1,267.29	3,176.38
5.ค่ายาฆ่าเชื้อใน โรงเรือน	400,000.00	363,636.36	36,363.64	22,000.00	21,214.29	785.71	37,149.35
6.ค่าเช่า	140,000.00	127,272.73	12,727.27	65,000.00	62,678.57	2,321.43	15,048.70
7.ค่ากระสอบใส่ อาหาร	70,000.00	63,636.36	6,363.64	25,000.00	24,107.14	892.86	7,256.50
8.ค่าพลั่ว	9,600.00	8,727.27	872.73	2,640.00	2,545.71	94.29	967.02
9.ค่าไม้กวาด	7,800.00	7,090.91	709.09	3,200.00	3,085.71	114.29	823.38
รวม	1,697,788.00	1,543,443.64	154,344.36	837,504.00	807,593.13	29,910.87	184,255.23

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรเจ้าของฟาร์มขุนห่าน

- ค่ากระสอบใส่อาหาร ใช้บรรจุอาหารสำหรับท่านเป็นกระสอบเก่า อายุการใช้งานโดยเฉลี่ยใบละ 6 เดือน ราคาใบละ 5 บาท มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 3,628.25 บาท หรือตัวละ 0.08 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.07 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

- พลั่ว ใช้สำหรับผสมอาหาร ราคาตั้งแต่อันละ 110 บาท จนกระทั่งอันละ 400 บาท ขึ้นอยู่กับคุณภาพ มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 483.51 บาท หรือตัวละ 0.01 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

- ไม้กวาด ใช้สำหรับกวาดเศษอาหารและทำความสะอาดโรงเรือน ราคาเฉลี่ยอันละ 14 บาท มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 411.69 บาท หรือ ตัวละ 0.01 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

1.6 ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้ เป็นรายได้ค่าดอกเบี้ยที่เจ้าของฟาร์มจะได้รับถ้านำเงินทุนแปรได้ไปฝากธนาคารหรือนำไปลงทุนในกิจการอื่น โดยคำนวณตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำโดยเฉลี่ยปี 2529 (ร้อยละ 8.63) ระยะเวลา 1 ปี จากเงินต้นเงินทุนแปรได้ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.37

มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 415,935.47 บาท หรือตัวละ 9.34 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.85 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

ตารางที่ 3.37 แสดงค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้ในารขุนท่าน

ลำดับฟาร์มที่	เงินทุนแปรได้ ¹ (บาท)	อัตราคอปปี้ ²	ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้ (บาท)
1	7,759,681.22	8.63	669,660.49
2	1,879,611.28	8.63	162,210.45
รวม	9,639,292.50	8.63	831,870.94

¹ จากตารางที่ 3.32

² คำนวณเช่นเดียวกับตารางที่ 3.6

2. ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าแรงงานประจำ ค่าเสื่อมราคา ค่าใช้ที่ดิน ค่าภาษีโรงเรือนและค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยฟาร์มละ 62,761.11 บาท หรือ ตัวละ 1.41 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.18 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง แบ่งเป็นต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสดและต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสดร้อยละ 0.56 และ 0.62 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลงตามลำดับ ประกอบด้วยรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 3.32)

2.1 ค่าแรงงานประจำ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยฟาร์มละ 28,127.92 บาท หรือ ตัวละ 0.63 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.53 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง ประกอบด้วยค่าแรงประจำที่เป็นเงินสด เฉลี่ยฟาร์มละ 21,426.63 บาท หรือตัวละ 0.48 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.40 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง และค่าแรงประจำที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 6,701.29 บาท หรือตัวละ 0.15 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.13 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง จากตารางที่ 3.38 แสดงรายละเอียดการบันทึบส่วนค่าแรงงานประจำส่วนที่เป็นเงินสด ได้แก่ เงินเดือนเสมียน พนักงานขับรถ และ พนักงานทั่วไป ส่วนที่ไม่เป็นเงินสด ได้แก่ เงินเดือนผู้จัดการและผู้ช่วยผู้จัดการ ซึ่งเจ้าของฟาร์มจะเป็นผู้บริหารเอง เป็นการประเมินเงินเดือนตามอัตราค่าจ้างของท้องถิ่น ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์

2.2 ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ได้แก่ โรงเรือน รางน้ำ รางใส่อาหาร และ เครื่องมือฉีดยา เป็นต้น ประเมินอายุการใช้งานเท่ากับ 1 ปี หรือมากกว่า คิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง (Straight line method) โรงเรือน ยุ้งเก็บอาหารและรถ มีมูลค่าซากเมื่อหมดอายุการใช้งานร้อยละ 10 ของราคาทุน มีค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยฟาร์มละ 23,599.90 บาท หรือ ตัวละ 0.53 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.44 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

2.3 ค่าใช้จ่ายคงที่อื่น ๆ คือ ค่าเช่าที่ดินและค่าภาษีโรงเรือน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยฟาร์มละ 8,454.54 บาท หรือ ตัวละ 0.19 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.16 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

เจ้าของฟาร์มตัวอย่างสร้างโรงเรือนบนที่ดินที่เช่าจากผู้อื่น โดยจ่ายค่าเช่าที่ดิน 5,000 บาท ต่อไร่ต่อปี มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 8,100.65 บาท หรือตัวละ

ตาราง 3.38 แสดงค่าแรงงานประจำในการขุนห่าน

รายการ	ฟาร์มที่ 1 (เปิด : ห่าน = 10:1)						ฟาร์มที่ 2 (เปิด:ห่าน = 27:1)						ผลรวม (บาท)		
	จำนวน คนงาน	อัตราค่าจ้าง /เดือน	จำนวนเงิน	เปิด(10)	ห่าน (1)		จำนวน คนงาน	อัตราค่าจ้าง /เดือน	จำนวนเงิน	เปิด(27)	ห่าน(1)		เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
					เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด					เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด			
1. ผู้จัดการ	1	6,000	72,000	65,454.55		6,545.45	1	6,000	72,000	69,428.57		2,571.43		9,116.88	9,116.88
2. ผู้ช่วยผู้จัดการ							2	5,000	120,000	155,714.29		4,285.71		4,285.71	4,285.71
3. เสมียน	3	2,200	79,200	72,000.00	7,200.00		4	1,650	79,200	76,371.43	2,828.57		10,028.57		10,028.57
4. พนักงานขับรถ	6	4,000	288,000	261,818.18	26,181.82		4	3,500	168,000	162,000.00	6,000.00		32,181.82		32,181.82
5. พนักงานทั่วไป							1	1,500	18,000	17,357.14	642.86		642.86		642.86
รวม			439,200	399,272.73	33,381.82	6,545.45			457,200	440,871.43	9,471.43	6,857.14	42,853.25	13,402.59	56,255.84

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรเจ้าของฟาร์มขุนห่าน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.39 แสดงค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ในการขุดทำ

รายการ	ฟาร์มที่ 1 (เปิด : ห่าน = 10 : 1)							ฟาร์มที่ 2 (เปิด : ห่าน = 27 : 1)							ค่าเสื่อมราคาในการขุดทำ (บาท)
	จำนวนหน่วย	มูลค่ารวม (บาท)	มูลค่าซาก (บาท)	อายุใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา			จำนวนหน่วย	มูลค่ารวม (บาท)	มูลค่าซาก (บาท)	อายุใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา			
					รวม	เปิด(10)	ห่าน(1)					รวม	เปิด(27)	ห่าน(1)	
โรงเรือน	7	5,800,000	580,000	30	174,000.00	158,181.82	15,818.18	8	1,600,000	160,000	20	72,000.00	69,428.57	2,571.43	18,389.61
รางน้ำ		1,200,000	-	30	40,000.00	36,363.64	3,636.36	200	24,000	-	6	4,000.00	3,857.14	142.86	3,779.22
ตู้เก็บอาหาร	1	1,500,000	150,000	30	45,000.00	40,909.09	4,090.91	1	400,000	40,000	20	18,000.00	17,357.14	642.86	4,733.77
รถบรรทุกเล็ก (PICK UP)	2	300,000	30,000	15	18,000.00	16,363.64	1,636.36	2	320,000	32,000	15	19,200.00	18,514.29	685.71	2,322.07
รถบรรทุก 6 ล้อ	7	2,100,000	210,000	15	126,000.00	114,545.45	11,454.55	3	900,000	90,000	15	54,000.00	52,071.43	1,928.57	13,383.12
รถเครื่อง 4 ล้อ								2	140,000	14,000	15	8,400.00	8,100.00	300.00	300.00
เครื่องสูบน้ำ	2	80,000	8,000	8	9,000.00	8,181.82	818.18	2	80,000	8,000	8	9,000.00	8,678.57	321.43	1,139.61
ถังเก็บน้ำ	4	1,600	-	5	320.00	290.91	29.09	5	100,000	-	10	10,000.00	9,642.86	357.14	386.23
รางใส่อาหาร		70,000	-	30	2,333.33	2,121.21	212.12	200	30,000	-	6	5,000.00	4,821.43	178.57	390.69
รถเข็นอาหาร								12	18,000	-	4	4,500.00	4,339.29	160.71	160.71
ท่อส่งน้ำ		60,000	-	10	6,000.00	5,454.55	545.45		50,000	-	12	4,166.67	4,017.86	148.81	694.26
เครื่องชั่ง	2	8,000	-	7	1,142.86	1,038.96	103.90	2	8,000	-	7	1,142.86	1,102.04	40.82	144.72
เครื่องมือฉีดยา	4	8,800	-	4	2,200.00	2,000.00	200.00	5	6,000	-	2	3,000.00	2,892.86	107.14	307.14
ถังผสมอาหาร	2	60,000	6,000	7	7,714.29	7,012.99	701.30	2	80,000	8,000	7	10,285.71	9,918.36	367.35	1,068.65
รวม		11,188,400	984,000		431,710.48	392,464.08	39,246.40		3,756,000	352,000		222,695.24	214,741.84	7,953.40	47,199.80

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรเจ้าของฟาร์มขุดทำ

หมายเหตุ 1. สูตรการคิดค่าเสื่อมราคาต่อปี = $\frac{\text{มูลค่ารวม} - \text{มูลค่าซาก}}{\text{อายุการใช้งาน}}$

- โรงเรือน ตู้เก็บอาหาร รถเครื่อง 4 ล้อ รถบรรทุกเล็ก (pick up) รถบรรทุก 6 ล้อ เครื่องสูบน้ำและถังผสมอาหาร มีมูลค่าซากเมื่อหมดอายุการใช้งานเป็นร้อยละ 10 ของราคาทุน
- โรงเรือน รางน้ำ ตู้เก็บอาหารและรางใส่อาหารของฟาร์มที่ 1 ทำด้วยปูนซีเมนต์แบบถาวร จึงมีราคาทุนและอายุการใช้งานมากกว่าฟาร์มที่ 2
- ถังเก็บน้ำของฟาร์มที่ 2 ทำด้วยปูนซีเมนต์ จึงมีราคาทุนและอายุการใช้งานมากกว่าฟาร์มที่ 1

ตารางที่ 3.40 แสดงค่าเช่าที่ดินและค่าภาษีโรงเรือนในการขุนห่าน

ฟาร์มที่	อัตรานับส่วน		ค่าเช่าที่ดิน					ค่าภาษีโรงเรือน			จำนวนเงิน (บาท)
	เปิด	ห่าน	พ.ท.(ไร่)	อัตราค่าเช่า	รวม	เปิด	ห่าน	รวม	เปิด	ห่าน	
1	10	1	27	5,000	135,000	122,727.27	12,272.73	7,000	6,363.64	636.36	12,909.09
2	27	1	22	5,000	110,000	106,071.43	3,928.57	2,000	1,928.57	71.43	4,000.-
รวม			49	5,000	245,000	228,798.70	16,201.30	9,000	8,292.21	707.79	16,909.09

ที่มา : จากการสัมภาษณ์เกษตรกรเจ้าของฟาร์มขุนห่าน

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

0.18 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง สำหรับค่าภาษีโรงเรือนผู้เช่าต้องชำระเองตามการประเมินของทางหน่วยราชการ มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 353.89 บาท หรือตัวละ 0.01 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

2.4 ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ เป็นรายได้ค่าดอกเบี้ยที่เจ้าของฟาร์มจะได้รับถ้านำเงินทุนคงที่ไปฝากธนาคารหรือนำไปลงทุนในกิจการอื่น โดยคำนวณตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ โดยเฉลี่ยปี 2529 (ร้อยละ 8.63) ระยะเวลา 1 ปี จากเงินต้นเงินทุนคงที่ที่เป็นเงินสด ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.41

มีต้นทุนโดยเฉลี่ยฟาร์มละ 2,578.75 บาท หรือตัวละ 0.06 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.05 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง

ตารางที่ 3.41 แสดงค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ในการขุนห่าน

ลำดับฟาร์มที่	เงินทุนคงที่ ที่เป็นเงินสด ¹	อัตราดอกเบี้ย ²	ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ (บาท)
1	46,290.91	8.63	3,994.91
2	13,471.43	8.63	1,162.58
รวม	59,762.34	8.63	5,157.49

¹ จากตารางที่ 3.32

² คำนวณเช่นเดียวกับตารางที่ 3.6

3. ต้นทุนลดลง รายได้จากการจำหน่ายห่านตายในระหว่างงวดเป็นผลพลอยได้จากการขุนห่านจึงถือเป็นส่วนที่ทำให้ต้นทุนการขุนห่านลดลง ในปี 2529 มีรายได้จากการจำหน่ายห่านตายในระหว่างงวดเฉลี่ยฟาร์มละ 9,000 บาท หรือเฉลี่ยเป็นการลดต้นทุนห่านออกตัวละ 0.20 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.17 ของต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง ทำให้ต้นทุนการขุนห่านลดลงจากเดิมฟาร์มละ 5,298,342.83 บาท เป็นฟาร์มละ 5,289,342.83 บาท หรือลดลงจากเดิมตัวละ 118.93 บาท เป็นตัวละ 118.73 บาท

รายได้จากการขุนห่าน

ผลผลิตที่ได้รับจากการขุนห่านคือ ห่านขุน น้ำหนักเฉลี่ยตัวละ 4.00-4.50 กิโลกรัม ปีการเลี้ยง 2529 พบว่ารายได้จากการจำหน่ายห่านขุนเฉลี่ยฟาร์มละ 5,346,000 บาท จำนวน 44,550 ตัว คิดเป็นรายได้เฉลี่ยตัวละ 120 บาท นอกจากนี้ ยังมีรายได้จากผลผลิตพลอยได้ ซึ่งถือเป็นส่วนที่ทำให้ต้นทุนลดลง คือ ห่านตายระหว่างงวด โดยเฉลี่ยฟาร์มละ 450 ตัว ราคาตัวละ 20 บาท ก่อให้เกิดรายได้จากการจำหน่ายผลพลอยได้ 9,000 บาท (ตารางที่ 3.42)

ตารางที่ 3.42 แสดงรายได้จากการขุนห่านของฟาร์มตัวอย่าง ปี 2529

ฟาร์มที่	รายได้จากการจำหน่ายห่านขุน			รายได้จากการจำหน่ายห่านตาย		
	จำนวน (ตัว)	บาท/ตัว	จำนวนเงิน	จำนวน (ตัว)	บาท/ตัว	จำนวนเงิน
1	71,280	120	8,553,600	720	20	14,400
2	17,820	120	2,138,400	180	20	3,600
รวม	89,100	120	10,692,000	900	20	18,000
เฉลี่ยต่อฟาร์ม	44,550	120	5,346,000	450	20	9,000

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรเจ้าของฟาร์มขุนห่าน